

Ursula
C. Zita
Noato

Università di Bari
Dipartimento di Biologia

I

♀

1-3

Biblioteca dell'Istituto Botanico
dell'Università - Bari

Serie I N. 7

Scaffale 21

Piano C

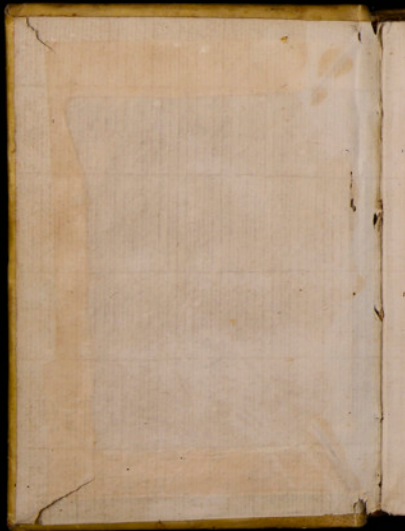
N. 42

[Faint, illegible handwritten text, possibly bleed-through from the reverse side]

1321

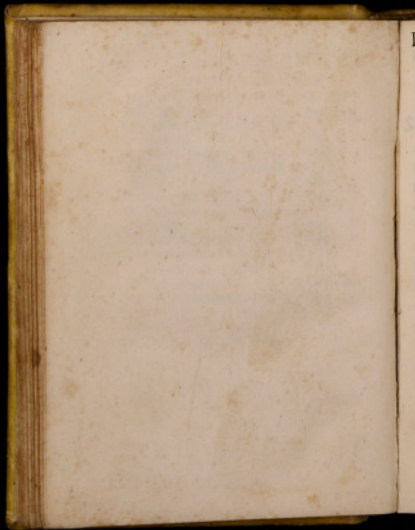
ri

JACOBI PRÆFECTI
REIGNI, EPISCOPI
DE DIVERBIS
VINDICATIS

IN LIBRARIIS
H. B. L. L.

IACOBI PRAEFECTI,
NETINI, PHILOSOPHI,
ET MEDICI SICVLII,
DE DIVERSORVM
VINI GENERVM
NATVRA LIBER.

Cum indice copiosissimo.

VENETIIS,
Ex officina Iordani Zilleti,
M D LIX.

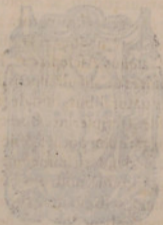
IACOBI PRÆFECTI
MAGISTRI PHISIOLOGI

DE DIVERSORVM

VIRIBVS

NATVRA LIBER

Compendiose explicatione

VENITVS
In officio Iacobus Præfecti
M D L I I

IA
Sv
ac
no
fo
qu
ri
ni
tu
ti
de
m
di
m
te
co
al
de

IACOBVS PRAEFECTVS

OCTAVIANO LECTO,

PATRICIO ROMANO,

S. P. D.

SUPERIORIBVS diebus quum
ad te mi Octauiane uenissem, me
non parum rogasti, ut de diuer-
forum uini generum natura ali-
quid scriberẽ, quaquam Diosco-
rides, Galenus, Asclepiades, Pli-
nius, plures ue alii uiri doctissimi
tum de naturalibus, tum de facti-
tiis eisdem scripserint. hoc tan-
dem negare non potui: & ne tui
me putes desiderii immemorem
dialogum hunc nostrum tibi a-
micissimo, testimonium meæ in-
te perpetuæ beneuolentiæ, dedi-
co, tuoque nomini dono, quem
alacriter perlegas. nã historiam
de generũ uini uarietate nõ inu-

IACOBI PRÆLECTVS

inutilem fore censeo ; cuius mo-
 deratus usus admodū laudatur ,
 non solum à iunioribus, uerū etiā
 à uetustissimis , & sapientissimis
 uiris, qui olim eruditissimo sæcu-
 lo floruerūt, quibus magna in ob-
 seruantia fuisse uinum legimus,
 apud Hesiodum dicentem, Tres
partes lymphæ, quartā fas adde-
re uini. quod non liberalius epo-
 tum animæ corporiq; robur ad-
 dit, lætitiāq; affert, immode-
 rate uero sumptum, insanire fa-
 ciens homines, egregias uirorum
 illustrium uirtutes obscurans ;
 me hercule breuis rarusq; uini
 potus i tuto est. nam cibi & potus
 abstinentia à sapientibus commē-
 datur: quam Moses iustissimus le-
 gum lator, dierum quadraginta

sol. de chivando uino.

obseruauit, Minos Atheniensis
dierum nouem obseruantia cum
à loue maximo leges esset accep-
turus. Nos igitur in dialogo no-
stro de immoderate uini sumpti
damnis, ac de utilitate eiusdem
modice hausti dicemus; & ueluti
de saporibus gustus sanus iudi-
cat, & de coloribus lucidus oculus
nulloq; affectus morbo, ita
de quouis genere uini uir tempe-
ratus sobriusq; afferet iudicium,
ac fuit Menippus philosophus &
medicus clarissimus, qui cura
Rota, disertissimo uate Neapoli-
tano, acute disputat. Vale, & (si-
cut soles) dialogo faueas nostro.

AVCTORIS CARMEN

DE BACCHO,

AD LECTORES.

PANGIMVS Ogygiũ uires & gesta Lyai,
 Qui populos bilares, reddit & armigeros.
 Cum Ioue latitia certat, cum Marte furore,
 Et crasso somno membra tenella grauat.
 Auricomã Venerem, & dulcẽ nutritur amorẽ,
 Ac mouet insidias, pralia & arma fera.
 Cui par cum Ioue sceptrifero est, cũ Marte potestas
 A Ioue enim magno natus, & à Semele est.
 Et bona sobrietas luget, deuicta ab Iaccho,
 Qui conuiuia amat, gaudia, festa, iocos.
 Et Bacchi comites sunt, immoderata uoluptas,
 Ocsa, & ebrietas, languidus atque sopor.
 Vina nocent igitur, si non moderata bibantur,
 Et contra semper hæc moderata iuuant.

INDEX VINORVM

ALIARVM QVE RERVM

MEMORABILIVM, QVAE

in hoc opere continentur.

Vbi a, primam paginam, b,
secundam demonstrat.

VINI varia genera in symposio parata	104
Vinum falernum	104
Vinum graecum	104
Vinum pramnium	104
Vinum caristium	104
Vinum maroneum	104
Vinum marcociacum	104
Vinum maluaticum, aut creticum	104
Vinum lesbicum	104
Vinum campanum	104
Vinum achaicum	104
Vinum albanum	104
Vinum latinum	104
Vinum buxentinum	104
Vinum caecubum	104
Vinum formianum	104
Vinum segninum	104
Vinum sabinum	104
Vinum calonium	104

I N D E X.

<i>Geminianense</i>	102
<i>Vinum lucense</i>	102
<i>Vinum apianum</i>	102
<i>Rubellum</i>	102
<i>Oppianicum</i>	102
<i>Oppidanum</i>	102
<i>Vinum aurelianum</i>	102
<i>Vinum pollianum</i>	102
<i>Vinum valerianum</i>	102
<i>Vinum allobrogicum</i>	102
<i>Vinum rheticum</i>	102
<i>Vinum pellianum</i>	102
<i>Vinum reginum</i>	102
<i>Vinum priuernum</i>	102
<i>Vinum tiburtinum</i>	102
<i>Vinum praenestinum</i>	102
<i>Vinum guaranum</i>	102
<i>Vinum nomentanum</i>	102
<i>Vinum sinuessanum</i>	102
<i>Vinum marfilianum</i>	102
<i>Vinum uluanum</i>	102
<i>Vinum fundanum</i>	102
<i>Vinum barolianum</i>	102
<i>Vinum spoletanum</i>	102
<i>Vinum caulinum</i>	102
<i>Vinum trebellianum</i>	102
<i>Vinum rupalanum</i>	102
<i>Vinum siracusanum</i>	102
	<i>Vinum</i>

I N D E X

<i>Vinum mamertinum</i>	106
<i>Vinum borictinum</i>	106
<i>Vinum herbulum</i>	106
<i>Vinum tarentinum</i>	106
<i>Vinum Benentanum</i>	106
<i>Vinum constantinum</i>	106
<i>Vinum laginum</i>	106
<i>Vinum aminatum</i>	106
<i>Vinum lusitanum</i>	106
<i>Vinum gallicum</i>	106
<i>Vinum burgundicum</i>	106
<i>Vinum nasconum</i>	106
<i>Vinum undomicum</i>	106
<i>Vinum andianum</i>	106
<i>Vinum delnense</i>	106
<i>Vinum isatinum</i>	106
<i>Vinum praezanum</i>	106
<i>Vinum fixanum</i>	106
<i>Vinum fusianum</i>	106
<i>Vinum ainum</i>	106
<i>Vinum tripholinum</i>	106
<i>Vinum labicanum</i>	106
<i>Vinum ibleum</i>	106
<i>Vinum netinum</i>	106
<i>Vinum nalicianum</i>	106
<i>Vinum menafianum</i>	106
<i>Vinum cybulum</i>	106
<i>Vinum sacrotinum</i>	106

Vinum

I N D E X .

<i>Vinum marsilium</i>	10 b
<i>Vinum salernitanum</i>	10 b
<i>Vinum sanseuerinum</i>	10 b
<i>Vinum massicum</i>	10 b
<i>Vinum priuernuntianum</i>	10 b
<i>Vinum pretinum</i>	10 b
<i>Vinum cesenaticum</i>	10 b
<i>Vinum mœcenaticum</i>	10 b
<i>Vinum granicanum</i>	10 b
<i>Vinum stonienſe</i>	10 b
<i>Vinum arsinum</i>	10 b
<i>Vinum titacæronum</i>	10 b
<i>Vinum adrianum</i>	10 b
<i>Vinum thabianum ſiue licurgicum</i>	10 b
<i>Vinum licurgicum præcipuum</i>	25 b
<i>Vini dotes</i>	17 a
<i>Vinum Homerus commendat</i>	17 a
<i>Vinosus Ennius</i>	17 a
<i>Vinum laudat Demetrius poeta</i>	17 a
<i>Vinum Perſe commendat</i>	17 a
<i>Vini uſus à Platone deſcriptus</i>	17 a
<i>Vinum potans Homerus, cæcus afficitur</i>	
<i>Vinum immoderate potans Ennius in articula rẽm morbum incidit</i>	17 b
<i>Violenti multi infeliciter extincti.</i>	17 b
<i>Violenti ſacerdotes à Paulo damnati</i>	20 a
<i>Violentia homines in beluas conuertit</i>	19 b
<i>Violentus princeps morte mulctandus</i>	20 a
	<i>Vino</i>

<i>Vino forma perit.</i>	20a
<i>Vinum moderate bibebat Romulus</i>	20a
<i>Vino magistratus abstineant</i>	20b
<i>Vino abstineant exercitus ductores</i>	20b
<i>Vini copia diuersos causat effectus</i>	20b
<i>Vini usus immoderatus quid pariat</i>	21a
<i>Vini genera infinita</i>	21b
<i>Vina omnia credidit connumerasse Democri- tus</i>	26b
<i>Vini genera an sint eiusdem natura</i>	26b
<i>Vini diuersae natura</i>	27a
<i>Vinum Arcadiae prodigiosum</i>	27a
<i>Vinum in Tapsa contra serpentum iclus.</i>	27a
<i>Vini diuersorum generum problema</i>	28a
<i>Vini calorum dubitatio</i>	29b
<i>Vinum dulce bibant, qui nullum affectum sen- tiunt</i>	30a
<i>Vinum album quibus dandum</i>	32a
<i>Vinum est ministrandum</i>	32a
<i>Vinum celerrime nutrit</i>	32b
<i>De vino noua dubitatio</i>	32b
<i>Vinum quomodo bibendum</i>	33a
<i>Vinum non semper calescit</i>	33a
<i>Vino immoderate sumpto, qui morbi orian- tur</i>	33a
<i>Vinum non dandum podagricis</i>	35a
<i>Vinum nec pueris, nec mulieribus, nec adultis conuenit</i>	35b
<i>Vina</i>	

<i>Vino ebibito mulier occiditur.</i>	36 a
<i>Vinum pregnantibus utile</i>	36 b
<i>Vinū laborantibus dolore ventriculi utile</i>	37 a
<i>Vinum à niue, & nitro refrigeratum</i>	37 a
<i>Vinum vetus febrem concitat</i>	37 b
<i>Vinum an podagricis dandum</i>	37 b
<i>Vinum quale bibendum a uolentibus genera- re</i>	38 a
<i>Temulenti inepti ad Venerem</i>	38 a
<i>Vinum cur assimiletur atra bili</i>	39 a
<i>Cernisia</i>	55 b
<i>Vinum diuine parti nocet</i>	22 a
<i>Vinum ieiunis sumptum podagram generat, ner- uisq; nocet</i>	52 b
<i>Vini immoderatus usus plures in podagram con- iicit</i>	53 a
<i>Ariadna inter sidera celi fulget</i>	13 a
<i>Coronam Ariadnes Liber pater in astris tene- bat</i>	13 a
<i>Bacchus inter astra cum Marte</i>	13 a
<i>Silenus inter astra cum Baccho</i>	13 a
<i>Epimenides philosophus diu dormiuit</i>	13 b
<i>Cleofantus medicus antiquus, de quo Plinius li. XXIIII. Cap. XVI. meminuit</i>	16 b
<i>Cicero in Tusculanis de Alexandro memi- nit</i>	18 a
<i>Fons Clitorius</i>	20 a
<i>Anacharses abstemius</i>	20 b
	Massi-

I N D E X.

<i>Massimiffa ad vinum temperatus, centum nixit annos</i>	20 b
<i>Pompeius, & Cyrus senior ad vinum temperatiffimi</i>	20 b
<i>Populi diversi temulenti</i>	21 a
<i>Certamen bibendi apud Germanos</i>	21 a
<i>Aquarum diuersæ species</i>	26 b
<i>Nili inundatio in Aegyptum</i>	28 b
<i>Aquarum sapor</i>	28 b
<i>Saporum utilitas</i>	29 a
<i>Saporum proprietates</i>	30 a
<i>Germani bibaciffimi cur non apoplexiam incurunt</i>	33 b
<i>Vinum in quibus febribus dandum</i>	42 a
<i>Vinū dulce & mulsū cur minus inebriat</i>	42 b
<i>Temulenti in rigorem, & pleuritias incurunt</i>	43 a
<i>In vino quæ consideranda</i>	43 b
<i>Vinum austerum post dulce ebibitum, cur non inebriat</i>	44 b
<i>Vinum cur reddit hominem uigilem</i>	46 a
<i>Vinum cur biliosos furentes reddit</i>	46 b
<i>Vinolenti cur tremunt</i>	47 a
<i>Vinū cur parū lymphatū citius inebriat, quam non dilutum</i>	47 b
<i>Vinum quod bibendū post esum persicorū</i>	49 a
<i>Vinum ualde metus in quo orōine calefacientiū ponendum</i>	51 a
<i>Vinum</i>	

I N D E X.

<i>Vinum contra uenena</i>	51 a
<i>Vinum cur natura calidum, actu frigidum inuenitur</i>	51 a
<i>Vinum cur congelatur</i>	51 b
<i>Vinolenti non possunt liberis operam dare</i>	53 a
<i>Vinum senibus dandum</i>	53 a
<i>Vino aquam miscuit Staphilus primus</i>	54 b
<i>Vinum fallitium pluris generis</i>	55 a
<i>Vinum fallitium à Dioscoride, Catone, & Colu- mella descriptum</i>	55 b
<i>Conuiuij narratio</i>	4 b
<i>Seneca epistola xxxviii. de Alexandro me- minit</i>	
<i>Plinius lib. xiiij. cap. v. de Hippocratis, de uino, sententia</i>	20 b
<i>Xenocrates Iuuenem ad uini temperantiam re- uocauit</i>	21 a
<i>Aristippus Philosophus in uoluptatibus summū bonum posuit</i>	22 a
<i>Martialis de uino</i>	23 a
<i>Medicus non potest inuestigare unam commu- nem naturam uini, sed Philosophus.</i>	27 b
<i>Theophrastus primum à Platone, inde ab Ari- stotele didicit</i>	28 b
<i>Animalia simplici elemēto non nutriuntur</i>	29 a
<i>Sapor dulcis medium continet locum</i>	29 b
<i>Manna generatur sub canis stella tempore</i>	29 b
<i>Saporum proprietates</i>	30 a
	Non

Non omnia amara, sicut calida substantia	30a
Opium frigidissimum, & amarum	30b
Dubitatio de amaris an semper nutriant	31a
Dubitatio de odorum genere	31a
Galenus medicorum dux	33a
Adulatio similis chamalconti, mirum probum nõ debet	34a
Menocrates medicus Siracusanus	34b
Protagoras sophista	34b
Pythagoras Philosophus moralis	35a
Galenus laus	38a
Modus gignendi masculum, aut feminam	38b
Aristot. de generatione animalium	38b
Epicurus uates Marsus	38b
Iuuenes Lacedæmonij senibus assurgebant	38b
Poetarum sententia de Venere, & Baccho	39b
Melancholici prouid ad Venerem	39b
Melancholici plurimi sibi mortem conscie- runt	40a
Medici officium est affectos remouere, & substan- tiam innatam fouere	42b
Quomodo ex aromaticis fit dolor capitis	43a
Temulenti ualde cur minus sentiunt, quàm pa- rum ebrj	44a
Ebrietas affectus calidus	44b
Temulentis ualde cur non accedit somnus	45b
Somnus est animi, & corporis passio	45b
Gelis per accidens calefacit	47a

I N D E X.

<i>Generatio tonitru</i>	47 <i>a</i>
<i>Semen ebriof cur improficuum</i>	48 <i>a</i>
<i>Ebrii cur balbutiunt</i>	48 <i>a</i>
<i>Homo sub aqua non loquitur</i>	48 <i>b</i>
<i>Ebrijs cur una res plures uidetur</i>	48 <i>b</i>
<i>Ebrii cur gaudent solis calore</i>	48 <i>b</i>
<i>Tragemata in secunda, uel tertia mensa cur ponantur</i>	49 <i>b</i>
<i>Democritus semper ridebat</i>	50 <i>a</i>
<i>Marius melancholia insaniebat</i>	50 <i>a</i>
<i>Philosophi cur fuerunt melancholici</i>	50 <i>b</i>
<i>Archimedes melancholicus</i>	50 <i>b</i>
<i>Saturni, & Iouis coniunctio facit homines ingeniosos</i>	50 <i>b</i>
<i>Aristot. de mistis</i>	51 <i>b</i>
<i>Sydus uindemiator</i>	54 <i>a</i>
<i>Menelaus ad conuiuium Agamemnonis</i>	56
<i>Sapientia non intus necessaria principibus, quam corpori anima.</i>	4 <i>a</i>

F I N I S.

IACOBI PRAELECTI

NETINI PHILOSOPHI,

ET MEDICI SICVLII,

de diuersorum vini generum genera.

DIALOGI.

personarum nomina.

CALISTVS, CLEOBOLVS, ROTA,

MENIPPVS *philosophus.*

CALISTVS.

QVOD hic agimus Cleobole? Cur sole sub
ardenti, hac manemus in platea? hoc
zelli, meridianoq; tempore; ad umbra-
cula secedamus; frigus captemus opa-
cum. CLEO. Quo nam ituri Caliste?
Quae à nobis umbracula torrentem so-
lem pellent? CAL. ad amēnos Rotæ
Clarissimi uatis proficiscamur hortos,
qui in hortorum medio marmoreū stru-
xit confessum, quē uirentibus lauri fron-
dibus, myrtiue operuit, ornavitq; ima-
ginibus musarum, atque Apollinis; in
hac autem hora, mollis aura Zephiriq;
spirant placidè. CLEO. Qua nam in
regione Rota nostri amātissimus, suos

A habet

habet hortos; ædesq; amplas; quas Ioui, Xenio, Genioq; bono dicauit. CAL. In Egle, in qua extat cælû saluberrimû, iuxta mare, intra urbis Neapolis noua mænia, quæ magarem intra mare cæruleum existentem, atque uetusta Luculli Romani ædificia sublime spectat, quæ uoluptatis honestæ causa, à fundamentis erexit, & ea modo diruta penitus miratur, noua uirentia uiridaria, domosque turratas prope littora pelagi, Mergellinamq; Miconi admodum carâ, & Porthinis Eglen apriçâ, arboribusq; uariis, & uitibus ornatam, utrûq; complectitur ueluti Isthmû Corinthiacum. CLEOB. Eamus ad florentes hortos, & ad Rotam, latinis musis, pariterq; Hetruscis prorsus deditum; qui nos amicos caros habet, ut Orestes Pyladem, & Pythias Damonem, & Scipio Lælium. CAL. Me Hercule uir est, qui apud principes gratia plurimum ualet, dulcissimusq; uates est; & ut breui complectar omni genere doctrinæ ualde ornatus, suisq; metris rhythmisq; nō solum aures uacuas hominum, sed Sirenum demulcet; animosq; urbanitate hilarat. CLEO. Quid commoramur? CAL. Eamus, calor. n. solis maximus est; ardentibusq; exsuro

exsudo caloribus, CLEOB. Per Iouem,
 ex omni parte mei corporis defluunt su-
 dores, instar aquarum fontium; festine-
 mus Caliste, & cito ad Eglen acceda-
 mus; uidere & audire Rotam dulce lo-
 quentem, in suis apricis tectis, pictis fa-
 tis, fatisq; desidero, cuius poematibus
 iuuenes bonarum musarum studiosi, se-
 nesq; graues delectantur, cum propter
 elegantiam mirasq; sententias, tum pro-
 pter lepores Atticosq; sales, suis in car-
 minibus conspersis. CAL. Ita est, Cleo-
 bule iam Eglen appropinquamus; aspice
 florentes hortos, & desq; nouas atq; cel-
 sas nostri uatis Rotæ amicissimi. CLEO.
 Oh mi Caliste, Ioui optimo maximoq;
 grates ago, quia hac hora hic sumus; læ-
 noua & amana uireta nouaq; ædificia ui-
 deo, mirifice gaudeo, lassus de uia nem-
 pe sum; nam hic dies, Sole ardentissimo,
 ardet; opus mihi quiete est. CAL. A-
 beamus hinc ad fores uiridarii, quas
 aperiri uideo, ubi sedilia sunt; CLEOB.
 Probè inquis mi Caliste, & quia ad lo-
 cum peruenimus optatum, non absq; la-
 bore; longa enim mihi seni fuit uia; in-
 terdum aliquantisper confessum capia-
 mus. CAL. Libenter, tēpus certe quie-
 scendi est, Cleobule, quia benigne nos

Egle cœpit, lassosq; fatis recreauit, ita
quod nullum modo sentimus laborem;
hinc discedamus, & Rotam salutemus,
in suo atrio, marmoreis lapidibus con-
structo, pictoq;e, stantem; Imaginibus
antiquis poetarum ac oratorum admo-
dum ornato. CLEOB. Recte inquis, ea-
mus eum salutatum. CAL. Perge, se-
quar. CLEOB. Salue Rota amicorum
optime: Salue decus musarum, & dimi-
dium animæ meæ. RO. saluus sis Cleo-
bule ac felix, ter quaterq;, una cum Ca-
listo nostro; mirifice gaudeo aduentu
inopinato uestro; mihi ædepol summa
est lætitia, summaq; felicitas, qua uestrâ
amicitiam sum affecutus; quâ inter nos
tam fidelem incepistis; cuius sacra do-
micilia, pectora uestra sunt; eamq; san-
ctè colitis; moribus enim doctrinaq; So-
cratis ab adolescētia uitam omnem or-
nastis uestrâ, iure, sapientissimus quisq;
uestram discupit necessitudinem; dici-
te, quare hoc calidissimo tempore, &
hora non oportuna, ad Eglen uenistis?
CLEOB. CAL. uenimus, gratia fugiēdi
Solis calores, in leone, existētis; tui ma-
ximo desiderio moti. RO. probè feci-
stis, interea capite has sedes, lassos am-
bos longo itinere, atque labore uos ui-
deo.

deo. **CLEOB.** Ita sane est, sed uiridario tuo amano, nostra nēpe recreantur corpora, animiq; , quod sub tutela Veneris posuisti antiquos hortos, regis Adonis, Alcinoi, Hesperidumq; tuum uiridariū superat. Sed dicas, quæso, quis nam libellus est iste, quem tua sinistra tenet? **RO.** Accii Sannazarii opus est, quo poeta ob elegātiā linguæ latinæ, ac inuentionem mirificè delector, ut Alexander rex magnus, Homeri lectione oblectabatur, cuius poemata crebro in manibus habebat; & si quando mihi domesticis, atq; familiaribus negotiis, hic animus relaxandus sit, nullum alium capio librum, ad legendum quàm elegias, atq; eglogas piscatorias, Accii uatis clarissimi; ut Scipio Africānus, prædium Cyri, noctesq; diesq; perlegebat; Sannazarius Hercle inter neotaticos uates, in scribendis poematibus, laudes meruit maximas; tanta quidem dexteritate scripsit, quod antiquis poetis proximus fuit; ea enim quæ scripsit, uenustatem bonorum redolent poetarum; nisi inuidorū opinio, ridicula ueritatis obftet; **CLEOB.** Optime iudicas; sed, Iouinianum pontanum poetam illustrem, sententia uirorum doctissimorum, præci-

pue hominis, omnium scientiarum pe-
 ritissimi; cuius doctrinam Minerva do-
 ctissima, apud gymnasia tam Græca quam
 Latina, in diuerso terrarum orbe, satis
 commendat; mirisq; laudibus extollit,
 & inter antiquos diuinosq; uates, atq;
 inter clarissimos oratores numeran-
 dum esse censet. Ro. Non aliter iudico;
 Sua enim Calliope Publium Maronem
 sequutus est, & arte dicendi Ciceronem,
 & tu Caliste de iis uatibus quid censes?
 CAL. Idem sentio, quod tu dicis, nam
 ea quæ commendas Rota doctissime
 ab omnibus laudatis uiris probantur,
 quamuis hominum opinio semper ua-
 ria fuerit. Ro. uera Caliste loqueris,
 Homerus enim omnium poetarum opti-
 mus, diuinusq;, qui non minus philoso-
 phus quam uates fuit, plures Aristar-
 chos, plures Momos pluresq; Heracli-
 tos fugere non potuit, non secus Archi-
 lochus, quem Heraclitus Ephesus acri-
 ter carpsit, id æque omnibus poetis, hi-
 storicis, oratoribus, atq; philosophis,
 omnibusq; demum aliarum scientiarum
 auctoribus contingit. omnes enim illi
 qui poemata fingere, historiasq; com-
 ponere ignorant, atq; concionari, cau-
 sasque rerum scrutari, censores acres,
 criticiq;

criticisq; iniusti euadunt. **CLIOB.** ita est, sed sermonem hunc omissum faciamus. **RO.** bene inquis, unde ad me hodie uenistis? nūquid ex academia uestra? **CLIOB.** Cal. nequaquam, sed ex platea ulmea, ultro ad te uenimus, causa nostros recreandi animos. **RO.** auspicato uenistis, nil mihi gratius hodie euenire potuit, quàm uos uidere atq; alloqui, enim uero auidus uos uidēdi eram, iam annus est, me caruisse uestro colloquio dulcissimo, quorum amicitiam principes non parum desiderant, quia in studiis optimorū philosophorum peripateticorum educati estis, principibus regibusq; non secus sapientia est necessaria, quàm corpori anima. **CLIOB.** **CAL.** uerissima **RO.** ta uates dicis, nunquàm Hercle philosophari cessauimus, & semper plura discentes senescimus, & nemo philosophus fieri potuit, nisi quàm plurima in uita sua discat, & in studiis bonarum disciplinarū patiatur idē quod passus laboriosus Cleantes fuit. **RO.** Sic est, iure philosophi clarissimi estis, nā Bononiæ Patauiq; uiginti annos philosophiæ uacastis, ut Aristoteles Athenis; & ob amorē bonarum scientiarum, amplum patrimonium (ut

Anaxagoras) dissipastis, merito reges
 sapientissimi, laudatiq̄ue principes ue-
 stra uruntur familiaritate, & ad aulas re-
 gias frequētius uos accersunt, quos me-
 liores ac moderatiores uos redditis, &
 ad bene faciendum propensiores, iure
 apud ipsos inuitis. & merito suas uobis
 diuitias impartiunt, quia à uobis phi-
 losophiam, ut Alexander rex Macedo-
 niz ab Aristotele, audiuit, iccirco sapi-
 entiores, ac prudētiores euadunt; phi-
 losophia enim animos principum illu-
 strat, quæ regere Imperium, regnumq̄;
 augere scientissime docet, & felix est
 regnum cuius rex est philosophus; ha-
 ænus de philosophia; Interdum enim
 Caliste ad cubiculum accedas nostrū,
 & in eo recumbas, scio quidem te me-
 ridiano tempore solitum esse dormire.
 CAL. ita mi Rota faciā, ut iubes. som-
 nus quippe sensim mea irrigat mēbra;
 ualete amici, ad soporem mollem acce-
 do. ROT. ifelix, è in utranque dormi-
 as aurem, Interea Cleobule symposium
 nouum, splendidumq̄; mihi narrato, in
 quo ex numero selectorum conuiuarū
 tu fuisti. CLEOB. Libenter conuiuiū
 numeris omnibus absolutum in electo
 loco, electoque tempore, magno cū
 appa-

narratio con-
 uiui,

apparatu, conuictoribus innumeris, haud loquacibus, ultra musarum, gratiarumque numerum, praelatum, dignumque memoratu; mensasque antiquas superans syracufanas, quam breuiter tibi narrabo. Ro. mihi Cleobule rem gratam feceris si ocysime symposium narraueris, incipe obsecro, & nihil ei reliqui facias. CLEOB. Cum Diomedes carrasa Arriani antistes modo Cardinalis amplissimus, olim regiam amplam aedificasset, tabellis, statuis, picturis variis, & columnis marmoreis ad modum decoratam, in qua dies nulla umbrosa, tenebraeque nullae uidentur, cuius praelucentes fores atque argenteas. Vulcanus faber signis uariis coelauit, habet porticum amplam, longamque, quae auram die sereno placidoque semper accipit, & extra porticum latam signis Phidiae, Praxitelisque ornatam, hortos pomiferos redolentesque, conseruit topiariis uiteis, myrteis, laureisque contextuit, cui neque aestate, neque autumno, neque hyeme, neque uerno tempore fructus uarii dulcesque deficiunt, & poma post poma senescunt, in quibus pudicæ formosaeque puellae, matronaeque graues, uerno tempore, rosas, uio-

Diomedes
carrasa anti-
stes Sympho-
sistes.

las, floresq; alios ungue tenui colligunt,
 corollasq; odoriferas contexunt, æsta-
 te, & autumno quas illos fructibus ua-
 riis complent, hoc sane uiridarium Al-
 cinoi uireta phœacum regis, amœnita-
 teq; superat, atq; pomaria Cyri prin-
 cipis persarum, fontibus, fructibus, flo-
 ribusq; antecellit, consitumq; loco sa-
 luberrimo est, sub urbe Neapoli, prope
 littora sinuosa maris uicina lōgo antro
 quod Coccetum condidisse memoriæ
 proditum est, quod euntibus Puteolos,
 Baias atq; sinum Lucrinum uiam pandit
 prope pausylipum montem uitiferum
 apricumq;, in quo mira est cæli clemen-
 tia, ubi senes multi, aui. proauiq; uiden-
 tur, in cuius radicibus, scopuli excisi,
 Mergellinæ Nymphæ sunt, quæ in suo lie-
 tore sedens uarios ludentes pisces in æ-
 quore spectat, & in iisdem scopulis, lit-
 toribusq; curuis, Sanazarius uates
 Neapolitanus celebris, phanum opero-
 sam uirgini immaculatæ Syriæ Palesti-
 næ deiq; optimi maximi parenti uiuens
 dicauit haud procul à tumulo Publii
 Maronis principis latinorum poetarū.
 In hoc uiridario atque myrteto pala-
 tioq; pontificio, conuiuium hoc non
 minus nitidum quàm frugi, amicis do-
 ctisfi-

Pausylipus
 mons saluber-
 rimus.

Etissimusque uiris antistes excellens a-
 nimi magnitudine parauit, quauis cor-
 pore ut statura fuerit paruus, ut Tyde-
 us Oenei regis filius, qui armis inclitus
 fuit; solet quidem in corporibus exi-
 guis magna regnare uirtus, per Iouem
 magna festiuitate Symposium celebra-
 uit tanta hominum frequentia & nume-
 ro discumbentium, cum prius in sacro
 templo ad aram solennem Deo optimo
 maximoque sacrificasset, pro pontificatu
 & salute Pauli IIII. Pontificis maximi
 in urbe Roma nuper creati, à senatu
 prudentissimo toga induto purpurea,
 quem Deus in uiam æternæ salutis diri-
 gat, ut alios optimos Pōtificates; & men-
 sæ copiose magnificeque ornate paratæ
 fuerunt, sub conopeo trabico, & in
 abaco mira composito arte, quem ci-
 treorum frondes, aliarumque arborum
 inumbrant, opus quidem topiarium
 erat, uasa corinthia ex auro fuluo, ar-
 genteoque, antiquo ordine posita erant,
 quibus antistes maximus in suis uteba-
 tur mensis, hora nona post solis ortum,
 Classiarii tubis canoris, atque tibicines
 tibiis lōgis signum cœnæ conuiuis om-
 nibus dederunt. Ro. dicas mihi Cleo-
 bule conuiuas. CLEOB. Maximus fuit
 con-

D E N A T V R A

conuiuarum numerus, quos omnes nominare longus esset sermo, sed quàmplures secutos tibi narrabo. hi fuerunt Placitus sanguis uir grauis, omniq̃ doctrinæ genere admodum ornatus, Iulius Cæsar Caraciolus qui lyricos uersus Hetrusca musa dulce canit, Antonius Carrociolus eloquētissimus, moribus candidis literisq̃; atticis, romanisq̃; eruditissimus, Marcus Antonius Paganus rei militaris disciplinæ peritissimus qui de armis & de natura equorū ad principes copioso ornatoq̃; stilo Hetrusco scripsit, Scipio Bicciutus iuuenis nō minus uirtute quàm antiqua nobilitate clarus, Ferdināus carrasa musis latinis Hetruscisq̃; candidisq̃; moribus admodum insignis, Franciscus Antonius uillanus Philippi regis Cæsaris filii fidusque prudentissimus cōsiliarius, Ioānes Angelus Pisanellus iuris consultus acutissimus, optimusq̃; patrōnus, qui ob summam prudentiam legumq̃; doctrinam, merito in numero sapientū est habitus, Marinus Fleccia, Paulus Magnanus, legum doctores clarissimi, qui iudiciis tanquàm Dynaste iustissimi præfunt, & unicuique quod suū est sine controuersia tribuunt, Thomas Naderius

rius ciuiliū sacrarūq̄ue legū peritissimus patronusq̄ue acerrimus, Marcellus Berragutus Senensis iuris consultus, qui leges ciuiles in gymnasio Neapolitano ære regio publice interpretatur, Antonius Barrātius senex barbatus iure consultus ualde grauis, & ad consulendum prudentissimus, qui in iudicio iustissimus est, & aures non faciles criminātoribus donat, uti uiros decet sapientissimos, Marcus Antonius Flocarus iuris ciuilis pontificiique peritissimus, causarum forensium maximus patronus. Federicus lōgus Minois Lycurgi, Solonisq̄ue doctrinæ maximus sectator, Antonius Feltrius iuuenis doctissimus, doctrināq̄ue legū ciuiliū, iurisq̄; sacri pontificii ualde decoratus, Andreas Coscia uir pius erga amicos, pietatis, officii, religionisq̄ue obseruantissimus, Camillus Scorciatus homo non minus doctrinā quā moribus optimis insignis omniq̄ue laude dignus, qui suos amicos ita caros habet ut C. Lziliū Scipio Aphricanus, Ioannes Baptista Mansus ad legū scientiam peritus, ad consilia & urbes gubernandum prudentissimus, qui tribunus Populi diligentissimus est. Hi simul in longa mensa sedunt

runt cœnantes, & in altera mensa hi con-
 uictorum cœnauerunt: Epicurus poe-
 ta senior genere Marfus, qui inter lati-
 nos poetas claret Hetruscusq; , quia ex
 Helicone phebi suscepit coronã: Nico-
 laus Frãcus uates acutissimus, qui pluri-
 mû in scribêdo candoris, salis, fellisq; ha-
 bet, quẽ Camœnz romanæ Hetruscæq;
 aluerunt: Antonius Mantuanus, non mi-
 nus philosophus quàm uates, qui erga
 Deum pietatẽ habet, erga mortales iu-
 stitiam, & in actiones suas prudentiam:
 Loysius tâsillus musarum Hetruscarum
 decus: Ioannes Baptista primus Apolli-
 nis musarumq; comes: Adrianus Guiliel-
 mus musarum bonarum hospes uete-
 rumq; statuarum atq; antiquitatis ama-
 tor, quibus sua porticus satis est orna-
 ta: Ioannes Franciscus Brancaleo, phi-
 losophus, orator, atque medicus cele-
 berrimus utriusq; linguæ peritissimus,
 cuius eloquentiam Demosthenes, Iso-
 crates, Ciceroq; Romanæ eloquentiæ
 pater, una admirarentur. dulcis enim &
 numerosus est in dicêdo, & sua eloquen-
 tia & dulcedine orationis hostes hosti-
 bus conciliare posset atq; urbes inimi-
 cas sua oratione subigere: Marinus Spi-
 nellus archiartos in mendendis humanis
 corporibus

corporibus peritissimus admodumq;
 fortunatus, qui merito patritiis atq; Re-
 gulis Neapolitanis carus est; ut Theom-
 brotus medicus clarissimus Ptolomæo
 regi, qui Antiocham regem ægrotâtem
 incolumitati restituit: Marcus Bellocta
 patria Beneuëtanus mathematicus phi-
 losophus, & medicus præstantissimus,
 qui de stellis fixis motuque planetarum
 haud secus loquitur quàm Anaximâder
 Milesius, atque Derosus: Iacobus Da-
 mafius patria Brucellenfis nullius scienti-
 æ expertus: Ioannes Paulus philosophus
 & medicus clarissimus, Iacobus Toletus
 medicus rationalis celeberrimus,
 Petrus Milo Hispanus medicus illustris-
 simi Ducis Albæ peritissimus, Petrus
 Marius Maurus genere Auerfanus me-
 dicinæ & philosophiæ ualde studiosus,
 Nicolaus Comes Niphi philosophi au-
 ditor medicæq; artis ualde peritus, Ioan-
 nes Argentæsius Castellonouensis philo-
 sophus & medicus acutissimus, qui in
 uerba Hippocratis, Galeni, Aristote-
 lisq; philosophorum principis, addictus
 hoc anno à rege auro honorifice con-
 ductus parua artem Galeni in studio no-
 stro Neapolitano publice docuit, & al-
 ter Asclepiades Patrensis est, qui nouæ
 sectæ

sectæ medicinæ fuit autor, Ioannes An-
 tonius Nouanotrius medicus dialecti-
 cus eruditissimus, qui acute cum philo-
 sophis & medicis disputauit, Antonel-
 lus Rogerius patritius Salernitanus me-
 dicus & philosophus rarissimus, Dona-
 tus Antonius cognomento ab Altoma-
 ri arte medicus & familia insignis, Ioã-
 nes Thomas Copula medicus clarissi-
 mus ut alter Democratus, Troilus Lau-
 rus arte Apollinea admodû clarus, Ioan-
 nes Bernardinus Longus, philosophus
 & medicus eruditissimus qui in studio
 philosophiæ Portio successit philoso-
 pho, ut Theophrastus Cresius Aristote-
 li, Ioãnes Antonius Pisanus iuuenis do-
 ctissimus, in re medica alter est Aescula-
 pius, qui conclamatos homines ad ui-
 tam, ut Androgeum ab Atheniensibus
 peremptum, ab inferis ad superos reuo-
 cavit, & Minoi parenti ipsum restituit,
 Antonius papus medicus clinicus, qui
 morbo affectis opem non mediocrem
 affert, ut Crisippus, Ioannes Angelus
 Romanus iuuenis acutissimus, in medi-
 cina alter podalirius, Sacrarumq; lite-
 rarum maxime studiosus, Laurētius Eu-
 charini Charisei philosophi & medici
 clarissimi filius, arte medica et uirtute
 pa tria

patris decoratus, Ascanius et Prosper Santini fratres cōcordes, quorum unus podalirium sequitur & alter Chironem: Diogenes Siculus medicus clinicus nō obscurus, cui fortuna secūda semper in mica fuit, quæ bonis semper aduerfatur, malisq; prodest & nunquā perpetuo est bona: Carolus perfectus Machabeus, philosophiæ, medicinæ, artisq; dicendi omniū peritissimus: Victorius Sălētinus Græcis literis, Latinisq; clarissimus: Michael Caluus, & Ioānes Baptista Parisius iuvenes seculi philosophiæ & medicinæ studiosissimi: Magister Ambrosius ordinis diui Dominici sacre Theologiæ fidelissimus interpres, maximusq; concionator: Menippus philosophus & humani corporis moderator clarissimus, maximusq; Palatinus. Et in alia mēsa simul cernantes erant Thomas Laurus philosophus & medicus clinicus atq; itraleptes, ut Arcagatus Pelopónēsis, qui primum ex medicis Romā uenit: Pyronius peripateticæ doctrinæ satis studiosus: Ioannes Iacobus Sagisus: Pyreus Ant. Teuerona: Ioannes Baptista Rosillus: Franciscus Ant. Cattus artis Machaomæ peritissimi, humanorumque corporū defensores, atque eximii pro-

pugnatores ac malorum morborū propulsores natura duce. sed alios cōuictores minime narrare possum, quos in cōuiuuium Antistes maximus excepit, qui in mensis splēdidis laute discubuere, ne te molestia afficiam, ut homo garrulus molestissimus, qui auditores non facile assequitur. RO. Haecenus de conuiuio dixistis satis, sequere modo narrationē epulorum, ac ordinem cōuiuui: certe tu nunquam garrulitate usus es, ut tonsores, ad quos loquacissimi mortales confluunt, atque assident, te libenter audio quia semper ad gratiam uirescis, & in dicendo nouus es semper, nullumq; fastidis. CLERUS. Subito sedentibus conuiuio, quidam ex ministris malluua argentea uasaq; cristalli, elatis dextris cœperunt, & primum fuderunt aquam manibus Antistitis, qui summū accumbebāt eorū, deinde conuuiū omnes suos aqua abluiebant manus, aliiq; ministeria symposii magno distinxerunt ordine. quidā mensas omnes mantiliis niueis onerant, alii cerere, alii dapibus uariis & prompte ministrabant, alii pocula aurea manibus elatis gestabant. Interdum cyathos, crateras uino replebant spumanti rite porrigentes cœnantibus, turba

ba frequens ministrorum in uiridario
 ameno modo hac modo illa c uolueba-
 tur, motusq; uarios intermiscēs, ac in-
 ter dapes uarias conuiuæ hylares uaria
 petebant uina uti mos est in conuiujs
 in quibus commune certamen bibendi
 esse solet, quod nulli recusare licet, tūc
 poculatores uina poculis craterisq; fu-
 derunt ea propinantes petentibus. Sed
 conuiuæ oēs citra diu ut cum bibebant
 ea uina. In hoc cōuiuio parata innume-
 ra fuerunt & difficilia, dum uini præfer-
 tim à diuersis adducti regionibus, à qui-
 bus & uaria eius qualitate, diuersa su-
 mit nomina, atq; etiā ab urbibus agrisq;
 à quibus trahit originem, sicuti Vinum
 Falernum, Græcum Pramniū, Caristiū,
 Maroneū, Marcociacum, Maluaticum,
 Creticum, Lesbicum, Campanū, Acai-
 cum, Albanum, Latinum, Buxentinum
 Cæcubum, Formianum, Segninum, Sabi-
 num, Chium, Calonum, Geminianense,
 Lucense, Apianum, Rubellum, Oppiani-
 cum, Oppimianum, Aurelianum, Polla-
 num, Valerianum, Allobrogicum, Rheti-
 cum, Pellinzum, Reginum, Priuernum,
 Tiburtinum, Prænestinum, Guaranum,
 Nométanum, Sinnessanum, Sueffanum,
 Marfilianum, Vluanum, Fundanum, Bz-

Vini uaria ge-
 nera in sym-
 polio parata.

rolianum, Spoletanum, Caulinum, Trebellianum, Rupilanum, Syracusanū, Mameratinum, Horicinum, Herbulum, Tarrentinum, Beneuentanum, Costantinum, Laginium, Aminzeum, Lusitanum, Gallicum, Burgundicum, Vasconium, Vindomicum, Andianum, Delnense, Ifatinum, Prægeanum, Fixanum, Fusianum, Aimum, Tripholinum, Labicanū, Ibleū, Netinum, Valuiianum, Venafranum, Erbulum, Sucrotinum, Marfilium, Salernitanum, Sanseuerinum, Mafsicum, Priuernuntianum, Pretunum, Cesenaticū, Mæcenaticum, Gravicanum, Stoniēse, Arsinum, Titacazonum, Adrianum; Multaq; alia genera uini pocillatores conuiujs attulerunt, quorum nomina in infinitum producerentur ferè, nec memoriæ hærent omnia, unum quodq; in suo genere redolebat profecto ueluti nectar potus deorum gentium. Interea chirotoni, Phasianos, Attagines, Capos, Galinas numidicas, Pauones, Anferes, Anates, Papiones, externas aues Turdos, Ficudulas, pluresq; alias uolucres, Apros, Portellosq; lactentes ueribus inaffatos, gladijs acutis mira manuum arte diuidebant, mensisq; distribuebant omnibus; aliiq; ministri anhelantes in hortorum

Thabianum,
 siue Ligurgicum.

stratis currebant, ferentes patinas plenas testis, artocreis, atq; aliis dapibus saliaribus quibus Archiclinus omnes ornauit mensas, ac oportune conuiuis uniuersis exhibuit; postremo centum quinquaginta discoboli ætate pares, belariis ultimas impleuerunt mensas, quæ late conuictores epulari non cessarunt quamuis uentriculos dapibus uarietateque uini exsaturatos habuissent. sed postquam amor uini poculis compressus est, famesq; epulis uicta cessauit, Symposiastes amplum ac gemmiferum craterem falerno uino spumantiq; sibi plenum dari poposcit libauit, libatûq; porrexit uniuersis conuiuis qui summo tenentes ore libauerunt; at Menippus philosophus & medicus expertissimus, maximusq; Palatinus siue aulicus, læta frõte crateram suis accepit manibus cum talia diceret; adsis Bacche dator lætitiæ bone decus, & hylaris se proluit auro; & falernum magna cum uoluptate hausit. Solet enim ex amphiteto in mensis regalibus bibere. Remotis denique mensis thessaratis, scena, magna arte parata fuit, in qua Bacchus, Iouis ex Semele filius super Tygridem equitans uidebatur, cui facies muliebris erat, & caput

DE NATURA

armatum cornibus acutis, uelatumq;
 racemis, pectusq; nudum, cuius sinistra
 pateram amplam tenebat, quam ex au-
 ro fuluo Vulcani manus fecerant, in cu-
 ius medio Apollinem noſtemq; musas
 Iouis & Memoriz filias cælauerant, de-
 xtraq; uitem habebat, a qua grâdes pen-
 debant racemi, Bacchum Ino nutrix, Se-
 mele mater, Aganz, atque Autonoe ſi-
 mul cum Corybantibus, innumerisque
 centauris greſsibus incedentibus equi-
 nis ſequebâtur. Olli uiſo Baccho imber-
 bi iuueniq;, Hermogenes Tamyas, De-
 moleus, atque Achion cantores peritif-
 ſimi Rhodii hos ſacros dythyrambos ſi-
 mul cæcinerunt quatuor auratis perſo-
 nantes citaris, uti ſolent in conuiujs re-
 gum hymnos cantare mellifluos.

CANTORES AD BACCHVM.

SALVE Bacche Iouis Semelesq; proles
 Quæ nympha captû à patre rege deco-
 Cādēti lacte, & prædulce fouerūt (re
 Melle, ſinu in tepido, molliq; tenentes,
 Cingentes caput uiolisq; roſisq;
 Vallibus in Nyſæ antroq; uirenti
 Salue Enan copioſe & uuis
 Dulcibus ornate
 Quem ſacræ muſæ Fauniq; Satyri
 Atque

Atq; Hamadryades Dryadesq; procaces
 Comptæ & Oreades innocuæq; Napææ,
 Centauri duri Panesq; lycei,
 Saltantes semper uenerantur omnes,
 Atque docent montes, colles syluasq;
 Et nemora umbrosa antra & opaca
 Ac fontes gelidos & flumina amæna
 Et spelæa caua atque horreda ferarum.
 Bacche tuum sacrum resonare nomen
 Quod suis recantat uocibus Echo
 Nympha iocosa per auia & antra
 Ter Bacchû, Bacchû; Bacchû reclamans
 Cum Iunone Dæa sub rupe sedenti,
 Tecta hedera uiridi nigrisq; corymbis,
 Arma, iramq; tuam sruosq; furores
 Non cessant uates cantare sub umbra
 Daphnes, belliger Io, Bacche,
 Penthea punisti, regemq; Lycurgum,
 Vicisti anguipedum fera bella Gigantû,
 Quorum rupisti unguibus ora leonis:
 Aptior festis, Choreis iocisq;,
 Tu curas hominû dispergis edaces
 Et requiem miseris mortalibus affers
 Et dubiis reducis spem mētibus amplā,
 Credulaq; uitam fouet ore sereno
 Amnem tu flectis, uitreosq; fontes
 Tu timidos audere facis, fortesq;
 Reddis, & audaces in terris, & alto
 Acquore.

Imbelles ad bella uocas uiolenta,
 Et facis ad Martem, mortēq; promptos
 Ac neruis uires das, atque calorem
 Exinctum reuocas senibus,
 Et robur ualidum membris ministras
 Et uatum reddis præcordia læta,
 Ac Venerem calore foues, natumq;
 Cum genitrice Dea frugum potenti.
 Tu linguam, pectusq; moues, & operta
 Dulcis lacche recludis
 Mortales cogis quin uera referre.
 Te Ganges dominus sensit potentem
 Imperii clarum terraq; mariq;
 Namq; triumphasti magnū per orbem
 terrarum
 Fronde triumphali tua tempora cinctus
 In curru, uectis uastis elephantis
 Caprum Bassaridum immolante turba
 Et calamos Faunis instantibus ore
 Ac bucina Satyris, & tympana palmis,
 Et caua Baccharum turba pulsantium.
 Cymbala.
 Musis, & Phœbo cytarisq; lyrisq;
 Personantibus, gaudete Cybele
 Et Ioue, uitifero primoq; triumpho
 Inde tuum in thalamum tedasq; iugales
 Gemmifera frontem redimita corona
 Venit pulcra Ariadna,
 Vecta capistratis à tygribus Indis
 Te nato

Te nato Iouis contenta marito
 Quæ modo flammiferi inter sydera cæli
 Enitet, & sua clara corona refulget
 Sub cauda fului astriferi q; Leonis,
 Quam tu fixisti radiantibus astris.
 Et mō cælū habitas cū Marte corrusco
 Et calido suffundis lumine terras
 Nutritor tui & senex Silenus
 Haud procul a te splendet in astris
 Nymboſaq; Hyadis quæ cornua tauri
 Summa tenēt, alto te in æthere alūnum
 Spectant, nutrices quoniam fuere
 Nempe tui

A Ioue sunt cæli astriferi locatæ
 In rutila sede
 Euge Bromi, quæ inter mō numina diuū
 Sublimis stellato in æthere fulges
 Redde omnes hylares conuiuia lauta
 Qui musis faciunt placidis Phæbo q;
 Fontibus in uitreis, latisq; uiretis
 Ceu facer Antistes Carrasa in amænis
 Hortis instruxit symposia amicis,
 Te bene lacche precamur.
 Et nos qui mensis regalibus hymnos
 Cantamus tibi, fac, fac uiuere lætos.
 Ac Chium potare merū, hinc ad multos
 Et passim fiāt tua pocula plena (annos
 Nectare dulci
 Ac dexter tua sacra colentibus adsis,
 Mystica,

Ariadna in-
 ter sydera cæ-
 li fulget.

Coronam
 Ariadnes li-
 ber pater as-
 tris tene-
 bat.

Bacchus in-
 ter astra cum
 Marte.
 Silenus inter
 astra cū Bac-
 chio.

Myſtica, Latinæ pater Craſſiq; ſoporis
Vique precamur.

CANTORIBVS hymnum modulatis ſa-
crum alternis uocibus, Citarisq; cano-
ribus ſub picta ſcena conuiuæ diem ge-
neralem uario dulciq; ſermone tere-
bant, ut in conuiujs fieri ſolet. interea
nocte ueniente umbris maioribus de
montibus cadentibus, omnes conuicto-
res, à ſedibus ſubſelliisq; ſimul ſurrexe-
runt abeundi libertatem, ab Antiftite
Sympoſiarca petentes, quibus læta fron-
te conceſſit, & Luna nigri perlucente
abierunt, facibus tamen accēſis præben-
tibus lumina nocti. Ro. O lautū con-
uiuium, & nouo paratū ſplendore, ſum-
ptibus magnis, mirabili ornatu, ma-
gnoq; in ſtructura ordine, non ſine ſtupo-
re miror in quo fuit tanta epularum ua-
rietas, tragematum, generumq; uini co-
pia, per Iouem Luculli familiares in die-
bus genialibus, qui cum eo cœnabant,
In Apolline, non copioſius conuiuium
hoc habuerūt. CLEOB. Rota uates dul-
ciſſime non ne tibi ſympoſium dignum
memoratu narraui? & nō poeticum ut
nonnulli credunt. Ro. Cleobule lepi-
diſſime narraſti conuiuium uerū & non
poeticum

poeticum, sed cuperem omnium uini generum differētiās scire atque naturam, quæ symposiastes in suo parauit conuiuio, quia non solum uinum Italicum, sed trāsmarinum illic affuisse narraſti, propterea rogo Cleobule ut omnium generum uini naturam mihi ſcire cupienti diligentiſſime explices, nolisq; rem facile cupido mihi amico negare. **CLEOB.** me Hercule libenter facerem ſi uinum biberē, ſum etenim abſthemius, nam parentes mei à teneris unguiculis uinum mihi interdixerūt, propterea nullum uini genus aperire poſſum tibi, nec de uini natura quidquam loqui, ſed bene de aquarum natura, quæ hominum mentes non mutant, nec perturbant. Spartani abſthemii fuerunt, ut teſtatur Xenophon libro de republica. iure Spartani uino abſthemii fuerunt; atque mei parentes, qui, & obſoniorum nūquam fue-
re amatores, ita me educarūt, ac ſi Spartani fuiſſent. **RO.** prudēter parentes tui ſobrii te inſtituerunt, ſed mihi dicas, quem nam uirum doctum cenſes, qui co-
pioſe de generū uini natura dicere poſſit? **CLEO.** Menippum philoſophum, & medicū differere poſſe arbitror, nam ipſe omnium generum uini differētiās,
natu

naturamq; scitè facileq; explicabit, ipse enim optimo intelliget uino, & conuiuiorum regum maximus est frequentator, & semper in aulis regū aliorumq; principum uersatur, apud quos prædet, laute, atque cœnat. RO. ubi nam est Menippus? CLEOB. domi suæ. ROT. qui scis? CLEOB. mihi pauloante statius eius libertus dixit. RO. mittamus ad eum Polydorum nostrum eumq; rogi tet ut huc ueniat. CLEOB. Noli Rota amicissime istec in animum inducere tuum, non est tempus opportunum ut senex Menippus ad nos ueniat. RO. Quid igitur agendum est? CLEOB. Ad eum accedamus, ad quem solent doctissimi uiri frequens sitime ire. RO. Pol recte dicis, hoc mihi in animo est, & id agam quod iubes. CLEOB. excitemus tamè prius Calistum dormientem, ut nobiscū ueniat. RO. Bene inquis. CLEOB. O Caliste o Caliste surge; CALI. Heu o à somno expergiscor dulci o Cleobule nunquid somnum Epimenidis dormiui? CLEO. nequaquã. CAL. Vbi nã est Rota dulcissimus hospes noster? CLEOB. nunquã fuisti ei magis propinquus, meo adhæret lateri, non ne eum uides? adhuc oculos clausos tenes ob crassum soporem

Epimenides
philosophus
in anero than
nis dormi-
uit. *an. 75.*

rem. CAL. O Rota amicissime quam placide in tuo cubiculo mea lumina somno salubri sunt deuieta, atque clausa, nulla sollicitudo somnum abrupit placidam, sed me omnino immemorem laborum, in molli pictoque cubili somnus dulcis reddidit. RO. Ioui xenio gratias ago, qui somnum latum tibi misit, sole medium caeli ascendentem, sed mi Caliste interdum expedi te ocyus, & tuos abluere oculos, quia ad Menippum philosophum simul ituri sumus. CAL. Paratus sum, quid tibi cum Menippo philosopho? RO. scies postea, modo in nostris equitemus equis, & ad aedes Menippi absque mora eamus. CAL. Sine mora equitemus, sed per urbem. CLEOB. Probe inquit Caliste. RO. Ita fiat, sed mi Cleobula aperte dicas mihi, ubi nam habitat Menippus? CLEOB. In suburbano propè aedem sacrarum uirginum, extra portam diui Ianuarii. RO. Esto, equita, te nos sequemur. CLEOB. Hinc ad Menippi aedes non multum distat, & nostri equi ita sunt ueloces ut solis currus, iter magnum aedem perrexerimus cito o Rota. eccum Menippum in sua porticu ampla spatiam ornata stant Apollinis, Aesculapii, Pythagoræ, Hippo-

Hippocratis, Galeni, Platonis, Aristotelis, Theophrasti, atque Nyphi sueciani philosophi, aliisque Iconibus illustrium uirorum antiquisque tabellis ex paruis factis lapidibus durisque metallis. MEN. Video Cleobulū, Calistum & Rotam familiares meos ad me uenientes in hac tempestiua hora, non absque causa huc ueniūt, quid rei esse potest? eos ante fores expectemus, iam propè sunt. CLEOB. Salue ter Menippe. MEN. Saluus sis fepries Cleobule, felix doctissime Rota sis, tu quoque Caliste sospes sis. Hercle uestro inopinato aduentu, in hora non oportuna gaudeo; quid boni huc afferitis? quid boni in uestra agitur patria? quid de annona? quare hoc tempore calidissimo ad me uenistis; quid boni afferitis? testor Iouē, has fores perpetuo uobis omnibusque amicis, probisque uiris, noctesque, diesque apertas esse. interea ex equis disilite uestris. quid moramini? disilite, has modo capite sedes. CLEOB. Tempus Hercle sedendi est, laesi ædepol sumus. interea Rota mi facundissime postquam te recreaueris, absque mora dicas quicquid me audire non potuisti, Menippus enim familiaris noliter nil tibi cupientissimo negabit. MEN. Per
 Aescula-

Aesculapium nil negabo, paratus sum, discipulo mi Rota uates doctissime a te audire, quid est, quod pro te efficere possim, & mea arte medica atque philosophia adiuuare. Ro. Quod à te audire desidero, paucis dicā. MEN. Dicās obsecro. Ro. Quia philosophus & medicus clinicus es, & uarias ægritudines hominū tam sublimis quā infimæ fortunæ curas ut senex Hippocrates, atque Galenus, omnia medicamenta docens cuius philosophia, & medicina non solum princeps, sed etiam uniuersi homines indigent, tam pro tuenda ualitudine quā pro recuperatione incolumitatis, quos tuo consilio atque doctrina non aliter adiuuas quā senex sapientissimus Hippocrates, qui uniuersam Græciam arte medica iuuit: Idcirco tum tua doctrina, tum tua comitate, omnes illustres uiri merito tua utuntur amicitia, & ad suas aulas, conuiuiaq; frequentius te uacant, quos uehementer oblectas, quia philosophus & aulicus maximus es, ea enim audis atque dicis, quæ ad hominum modestiam pertinent, & omnia in aulis regum cū moderatione facis, & obscenitas uerborum semper abs te abest, quæ hominem scurrā & ridiculum facit, merito

rito urbanus atque comes uocaris Menippe, & non es uti Diogenes Cynicus qui nulla comitate utebatur, sed ut Aristippus palatinus es, merito igitur Cardinalis amplissimus Ariani te ad suū inuitauit conuiuium, in quo apertis astris palatii atque uiridarii, tecum aliisque cōuiuionibus epulatus est sub tegmine mori arboris, te rogo ut mihi omnium uini generum naturam explices, quarum in symposio simul cum aliis conuictoribus bibisti, maxime cum uini rationem illustrare soleas, ut Cleophantus medicus illustris antiquus. MEN. Libenter explicabo sed non breui oratione usus es, mihi quidem ocioso curis laxato de uini generibus differentiisq; sermonem facere iucundum erit, de quibus librum perutilem composui nō ut Asclepiades qui magnum uolumen scripsit de generibus uini, cum professor rhetorices primum fuisset; & cum in arte dicendi minime lucraretur in artem medicam se conuertit, & totam medicinam ad casum reuocauit & conuitiatam fecit, librumq; meum hactenus nemo uidit, quem sub signo clausumq; teneo, sed propediem calcographis dabo, sed mihi Rota scias in cōuiuio amplissimi Cardinalis diuersorum

Cleophāntus
 medicus anti-
 quus de quo
 Plⁱ lib. xxiiii.
 cap. 16 memi-
 nit.

rum generum uini generosi me haussisse cum aliis conuictoribus, qui inter conuiuia prorsus consueuerunt, & huiuscemodi uinum meis laudibus celebrasse, quod me eloquentem moderate sumptum reddidit, & de polo uinum à me, ut ab antiquis uatibus, summo solitum fuit haberi honore, magnisq; dotibus celebrari, quonia tristes curas ex corde pellat, animos stiparet, uires replet, lætitiã afferat, ingenium acuat, merito Homerus diuinus uates dixit, ut pellant homini curas diuina dederunt, Compulit ut uinum prudentem promere carmen. Dulceq; ridere atque agili saltare Chorea, & Odyseam atque Iliadem cum potus esset prius scite scripsit quem Ennius poeta Rhodensis incitatus ad bella dicenda profiliit, nulla enim poemata, nullasq; historias diu posse uiuere censeo, quæ ab aquæ potoribus scribantur, ex hoc Demetrius poeta inquit: Dulce merum musis equus est in carmine uelox, si quis aquã potus nil bene parturiet. Et Persæ dicebant, firmiora consilia esse quæ inter uina a bene potis dantur quam quæ a sobriis, & ieiunis; unde absthemii ab illis reiciebantur a consiliis. & Plato inuitationem uini iucundiorẽ esse in cõuiuuiis dixit quàm quæ

Dores uini

Homerus de laude uini.

Ennius uino sus.

Demetrius poeta de laude uini.

Persæ commendant uinum.

Plato in primo & secundo

C fieri

do de legi-
bus.

Homerus est
cæcus factus
nimio potu
uini.

Ennius ex
immoderato
uino passus
est articulo-
rum morbū.

No. homines
uinolētos in-
feliciter mor-
te applicuis-
se.

fieri solet sub quibusdam arbitris & ma-
gistris cōuiuorum sobriis, quod sensim
conuiuas hilariores reddat. Ro. Bene
inquis Menippe, sed quare uini dāna ob-
tices? nōne Homerus cum esset iuuenis
ob uini potionem immoderatam Ithaca
morbo oculorum laborauit, & in urbem
Colophonem Ioniz profectus, in eadem
proflus, suis fuit orbatu luminibus; &
Ennius ex intemperiei uini usu articu-
lorum contraxit morbum, quo consum-
ptus est. Et Persiæ populi bellicosi & te-
mulenti, quot ruinas atque cædes passi
fuerunt? & Archelaus senex ex immode-
rato austu uini periit; Philostratus cum
in balneis uestianus esset uino inebriatus
scalarum lapsu pœnz morte præuentus
fuit. Lycidās philosophus uini potione
dura paralyti affectus fuit, qua suū obiit
diem, Cleomenes Parthorum rex cum
uinolētiā scytharum imitaretur maxi-
mam sibi acquisiuit infamiam. Gannip-
pus Aminesque fratres Syracusani uin-
olenti pro indignum tacinus suas fœ-
darunt filias, Antiochus Syriæ Rex or-
dine quartus cognomēto magnus uino-
lentiā totam dormiebat diem naturalē,
suarum penitus rerū oblitus, suis sole-
bat dicere amicis priusquam biberet, o
amici,

amici, mihi bibendum uidetur, nam cum
 animum uinū attigerit, dolores quidem
 sedabit, ueluti mandragora homines in
 somnum conuertit & ueluti oleum in
 flammam igneam se uertit, Holofernes Ca
 padociæ rex à Iuditta puella pulcherri
 ma uiduâq; atque seruatrice pudicitiae
 sanctæ, suo pugione, somno uinoq; sopi
 tus, occisus est. Alexander Macedoniæ
 rex immoderato uini hauſtu, iraque mo
 tus in conuiuio Clytum amicum se non
 innoxium a satellite capto inter conuiuas
 ei assentiētes trucidauit, duosq; dies na
 turales dormiebat, propterea censura
 examinatifſima, Antrocides philoso
 phus Alexandro dicebat, uinum potatu
 rus, Rex memeto te sanguinem terræ bi
 bere, sicuti cicuta homini uenenum est,
 ita uinum cicutæ, uide inquit Alexander
 quanta uis uini, ut uenenum ueneno sit;
 Philippus Alexandri regis pater uini bi
 bax fuit, ac natura furiosus, ac intra pe
 ricula temerarius, & ob uinolentiam, fa
 cile sui obliuifcebat officii, regiq; di
 gnitatis. Cicero Marci Tullii filius, adeo
 Philenus fuit, qui duos uini congios ſi
 mul bibere solebat & temulentus, Mar
 cum Agrippam patera percussit. Domi
 tius Apher ob uini potū immoderatum,

Cicero quar
 ta quaestione
 Tulcu. mem
 rit de Alexi
 dro, & Scne
 ca episto. 38.
 ad Lucilian.
 Plin. libr. 14
 cap. 5.

in cœna periit, Philoxenus adeo uinolentus fuit ut sibi collūgruis optauerit putans cum biberet maiorem se accepturum uoluptatem, Andibūtus Anglorum rex, quodā in symposio dum largius uinum sumeret repēte animam efflauit, Elpenor uino plenus cum pedibus insistere non ualeret scalarum lapsu exanimatus est, Archelaus philosophus ex immodico potu uini periit, uehementer à philosophia obiurgatus, Lycidas philosophus ex nimio uini haustu paralyfi affectus, mortuus decessit, Myrtale mulier temerata mero folia lauri miscebat ne uinū speraret, unde Martialis poeta Hispanus ait, Multo solet fœtore uino Myrtale plerisq; , Sed ut nos fallat deuorat folia lauri. accusat quoq; Martialis Fescenniam impudentia, quæ ne uinum oleret, odores deuorabat, Ne grauis hesternofragres fescennia uino, Pastillos Cosmi luxuriosa uoras; quam Iuuenalis Satyro philosophus notauit quia dū Bonæ deæ sacrificaret quot annis in domo pontificis pro salutē populi Romani, liberalius, Falernum uinum bibebat, Prò populo faciens quātum Laufella bibebat, Lyfander dux Lacedemoniorum uino deditus suam audiuit infamiam, cuius egregias uirtutes

Sapienter

uirtutes uinum obscurauit; Antigonus Rex adeo uinolentiæ deditus fuit, quòd suum regnum Aristoni Themisoniq; fratribus Aegyptiis administrandum cõcescit, & cum bellum cõtra Romanos sumpsisset captus amore puellæ Calcidensis cum iam pugnaturus esset, nuptias celebrauit, hyemeq; tota cum ea uino Veneriq; pariter indulgit, ex quo uictus à Romanis Euphesum aufugit. Cleomenes Lacedæmonius ob ebrietatem seipsum necauit, Hipparinus Dionysii filius tirānus ob uinolentiam fuit iugulatus, Loth ebrius cum suis concubuit filiabus, Noe uino inebriatus fuit, Anacreon poeta Baccho deditus cui cum liberalius indulgeret, uno atimo subito fuit suffocatus, Cato minor cū operam compositionibus & comestationibus cū suis amicis daret, totam noctem ad aurorā usque, licet uirtute clarus atque excellens esset, à Cæsare propter uitium ebrietatis ignominia fuit notatus, Polyphemus cyclops in æthna altissimo mōte Siciliae, hausto largius uino, dum in profundum concidisset somnum, ab Vlyxe fuit obcæcatus, Aurelianus de Bonosio Imperatore dicere solebat, Bonosius Imperator natus est, ut bibat & non ut uiuat, Marcus An-

tonius ob turpem uitam atq; uinolentiã bonis honestisq; ciuibus odio fuit: semper enim inter scorta, mimos, atque aleatores uersabatur, totamq; diem uino luxuq; plenus dormiebat, Claudius Tibor nes Nero fuit nominatus, a ioculatoribus ob uinolentiam, Claudius Biberius mero, Nyxus tyrãnus Syracusanus postquam ab Auruspicibus breui se moriturum didicit, reliquũ uitæ quod superfuit comestationibus & ebrietatibus impendit, qui legibus sacris puniendus erat ob remulentix uitium, nã sobrietas principi conuenit, atque illis qui serio reipublicæ curam gerunt; aliarumq; rerum gerendarum; in rebus quidem agendis uigiliis, breuiq; somno opus est; Sicuti tu Menippe optime scis, qui in omnibus doctrinis es præstantissimus; qui liberalius potare solent, haud iusta requirunt, quia tumultuosi fiunt, Hercle uinolentia homines in beluas conuertit sæpenumero, nam multis armatur capitibus, hinc enim fornicatio, hinc ira, hinc mollicies, hinc turpes oriuntur amores, hinc oculorum caligo, aurium surditas & penè omnium infirmitatum alumna perhibetur; iure igitur Solon sapientissimus sacrarumq; legum lator suis sanxit legibus

Vinolentia
in beluas homines
conuertit.

Lex Soloni.

bus Principem morte mulctandum, si ui nolentus deprehédatur, & diuus Paulus damnat sacerdotes uinolétos, quos lex uetus diui Ioannis Baptistæ imitatione, à uino & sycera abstinere perhibet, Timotheo autem gratia imbecillitatis uentriculi præcepit ut modico uteretur uino, Iure ergo ebrietatem aliâq; uitia puniendi esse lege sancitum fuit; sunt quidem uitia & uirtutes in potestate hominis ut eas sequantur siue fugiant, ut scite cecinit Propertius, uino forma perit, uino corruptitur ætas, uino sæpe suum nescit amica uirum, merito laudatur Romulus primus Romanorum Rex, qui magnam curam temperatiz potus habuit, & ad cœnam uocatus non multum bibe-
bat, quia postridie habebat negotium, legemq; tulit, ut qui uini sumpti insania debaccharentur, morte plecterentur, & mulieres temulentæ necis supplicium paterentur, uiuebant eo tempore abstemii uiri, abstemiazq; mulieres, o utinam fons clitorius arcadiæ illas abluerit regiones, quæ homines bibacissimos procreat, certe quæ sitim de fonte clitorio lauat, uinum fugit. unde Ouidius ait, Clitorio quicq; sitim de fonte lauauit, Vina fugit gaudetque meris abstemius

D. Paulus.

Propertius.

Laus Romu
li Ro. Rex.Fons Clito-
rius.

Oui.

Laus Anach. undis, Iure laudatur Anacharſes philoſo-
 phus, qui ſemper aquæ potu uſus eſt, &
 Regis Maſſi. & Maſſiniſſa Numidarum rex, iure com-
 mendatur, qui ob cibi & potus tempe-
 rantiam, centum uixit annis abſque mor-
 Pompeius & bi querela. Pompeius magnus, Cyrusq;
 Cyrus ſenio. ſenior, ambo uiri illuſtres temperatiſſi-
 mî fuerunt qui conſilium probati medi-
 Hippocr. ſen- ci Hippocratis fuerunt ſequuti, qui in-
 tentia. quit uiuendum eſſe temperate. Enimue-
 ro omnes qui crapulæ uentriq; ſtudent,
 nunquam bene ualent nec longeuî eſſe
 poſſunt, quia ebrietas eos ſepelit, Pro-
 pterea ciuitatum gubernatores, prouin-
 Magiſtratus. ciarum proconſules, exercituum Impe-
 ratores, Claſſium ductores, cuſtodesq;
 Gubernato- artium munitarum mœniis, foſſis, ma-
 res quales. chinis, tormentisq; æreis flâmas igneas,
 pilasq; ferreas in hoſtes rauco ſeu po-
 tius tonitruo ſonitu facientibus, (quas
 ſuo uocabulo bombardas uocât) & oēs
 uiri magiſtratus gerentes à temulentia
 omnino abſtinere debent, neque cuſto-
 de cuſtos indigeat, per Iouem ex immo-
 dico meri potu, ex cōſtituto cerebrum
 & hepar uitiantur, nerui ſiūt imbecillio-
 res; unde tremor, conuulſio, paralyſis,
 epilepſia, apoplexia, aliaq; morborum
 genera oriâtur, ſicuti Menippe peropti-
 me

Copia uini
 diuerſos cau-
 ſat effectus.

me noris, qui Galeni artem exerces; nõ
 ne Bacchus furens, manus centaurorum
 eorumq; Hely, dicis, ad arma mouit? &
 Lacedæmonios, Thraces, Deonos, Ly-
 dos, Parthos, Indos, Argiuos, Tyrin-
 thios, Phigalenses, Scythas, Gallos, a-
 liosq; innumeros populos suis muneri-
 bus, officiisq; prorsus perdidit, uti ait di-
 uinus Plato, quia uini potores immoderati
 fuerunt, de quibus longiorẽ sermo-
 nem nõ faciam, ne te molestia afficiam,
 hæc omnia diffusius tibi dixi, quia uinũ
 miris extollis laudibus. MEN. Sapiẽter
 Rota loquutus es, gaudeo te historiariũ
 admodum esse studiosum, nullũ me Her-
 cle defamaſti uirum, doctrinam optimã
 Socratis bene didicisti, qui suos audito-
 res pios atq; moderatos efficiebat, Ceu
 Xenocratis Polenium iuuenẽ Athenien-
 sem ab intemperantia ad temperantiam
 reuocauit, Socrates quidẽ uir iustus er-
 ga omnes mortales semper fuit, & a del-
 phico oraculo prolatus, quod dixit nul-
 lum hominem iustiorẽ liberaliorẽ ac
 sapientiorẽ Socrate fuisse, sed mi Ro-
 ta obsecro ut aduertas, iras, pugnas, a-
 mores, uoluptates, dolores, insanias, hæc
 & similia immoderatum uini usum con-
 citare, moderatum uero iutelligẽtiam,
 memo

Populi diuer
 si temulentati.

Plato libr. de
 legibus.

Xenocrates.

Quid pariat
 usus uini im-
 moderatus.

memoriam opinionē uirium robur animūq; ad agēdum promptiorem, atque alacriorē efficere, ueluti Iouis imber leuiter irrorās uegetiores plātas reddit, quā impetu descēdēs, haud secus uini usus, moderatus quidē uirtutē excitat, uidetur sanē mihi, aliisq; philosophis nō obscuris, corpora hominū id pati quod etiam plantæ ferunt, quæ si frequentibus imbribus irrigatæ fuerint, nullo pacto se erigere possunt, neque auris perflantur, uerum si illis quātum sufficiat habuerint alimentum, recte ac feliciter surgent, & ad fructuum maturitatem facillime producantur, ita Pol homines afficiuntur, nā si potiones frequētiores hauriant, statim mens & corpora illorum ab æquitate declinant, neque respirare, nec quidquam dicere possunt, turpissima ebrietas mentes hominum labefacit, ac prorsus minuit & arcana propalat quā semper odio in cōuiuuiis habui, merito Athenæ & Parentum ebrietate in Bacchanalibus carpuntur, per Iouem in cōuiuuiis semper uinum bibi dilutum, & si bibēdi certamen esset, ut in conuiuuiis Germanorum, merito Aeschilus ait, æs formæ; uinum mentis speculum est, & Theognis uates dixit, igne probant homines aurum,

Certamen bibendi apud Germanos.

rum, argentumq; petiti, ast hominum uirium monstrat aperte animum, scias amice dulcissime me in symposiis moderatius uti uino, licet crebro conuiuia se quar & summum bonum non in uoluptatibus pono corporis, ut Aristippus Cyreneus posuit, quæ tanquam parasitus principes comitatur, quia epulis ac uino indulgebatur, & ut Bacchanalia uiuebat quem merito Diogenes canem regium appellauit. **R O T.** optimum studium Hercule elegisti, in atate mobili ocioque tuo. **M E N I P.** Scias Rota quod nimius usus uini uitalem facultatem innatumque calorem obruit, penitusque sommergit, habitudinem corporis tremulã reddit diuinæ atque principi animæ parti nocet, quam Græci igemonicon uocant, & qui se uino ingurgitât, sensus obscuros habêt, sed ego non me uino obruo, ut quidam medici scioli putant qui me apud regulos, apudque matronas defamant, cum dicerent me in principu mensis poculis uino plenis ingurgitare, si ita esset ut maleuoli aiunt, non philosophus, non optimus essem medicus, at illorum inscitiam atque stultitiam derideo, nam uinum moderate bibo, quoniam senes reuiuiscere facit,

Aristip. philo-
sophu in uo-
luptatib. po-
suisse sum-
mum bonu.

Ironia utitur
Ro. in Men.
studium.

lib. 1. c. 10.
277.

facit, quia calorem insitum suscitatur, atque augere nec non remedium contra duritiem senectutis efficit, malorumque omnium obliuionē præstat animosque exhilarat; per Iouem ad conuiuia rogatus, accedo & non sponte, & mensis sobrius accumbo, & citra delicias prandeo atque cæno. Ro. hæc audiui a uiris Palatinis qui te apud principes cœnātem uiderunt, mediusfidius uitā prudenter instituisti, ut sapiētem decet uirum, mihi sane de uini commodis damnisque admodum fatisfecisti hæctenus, modo de generibus eiusque differentiis, uenuste (ut soles) ordire sermonem. MEN. absque mora; Vini plura genera & infinita fuisse apud maiores nostros neminem latet, sicuti species uini diuersæ habentur, quæ non solum à diuersitate regionum, urbium, pagorum, sed agrorum à quibus proueniunt, nomina sumpserunt ita uini generum alia, alii grauiora esse nemo dubitat, & principatum inter optima uini genera uinum Pucini obtinet, quod græci miris laudibus pictanum appellauerunt, quod procul à Timao fonte in colle Saxeo Adriatici sinus uites generosæ tulerunt, quo Liuia Augusta octoginta duobus annis ufa fuit,

Infinita uini genera.

Sept. 7. uini optima p.

it, nec aliud bibit uinum, Falernumque
 uinum secundum obtinet locum, quod
 Falerni agri Campaniæ duplex produxe-
 runt flauum uidelicet & album qui agri
 à ponte campano leua petentibus urba-
 na Coloniam Sylluanam Capuz cõtribu-
 tam incipiebant, hæc utique regio col-
 les habuit uitiferos, nec in nouitate nec
 in nimia uetustate corpori salubre erat,
 prima eius ætas a decimo, media à quin-
 to decimo anno incipiebat, à uigesimo
 capiti & neruis noxium erat, & eius duo
 etiam genera, austerum cui ruffus erat
 color, & dulce cui color albus. Vinum
 Faustianum & Gauranum utrunque ad-
 modum generosum; Coecubum uinum
 optimum fuit, In palustibus populetis
 nascebatur, in Amiclano sinu, atque fun-
 dis, Anxureq; urbibus, & satis nutrie-
 bat, unde Martialis ait, Cœcuba Funda-
 nis generosa coquuntur ahenis, caput
 & uentriculum pertentabat, & in con-
 uuiis non multum bibebatur, Calenum
 uinum duplex fuluum, ac nigrum magis
 stomacho cõferebat quàm falernum Si-
 gninum uinum, à populis Signinis dictû,
 asperum habebat saporem & uetustate
 melius melius fiebat, & Homerus uinû
 Pramnon commendauit, quod in Smyr-

Martiali.

na

na regione, in eiusdem agris, collibus-
 que vitiferis nascebatur, & hoc merum
 Hippocrates medicorum omnium facile
 princeps satis laudauit, uinum Rhesium
 pingue erat & utile ad bibendum cele-
 rius, uinum Prænasium crassum, uinū
 Malsicum austerum, uinum Vluanium
 leue, uinum Fudanum plus iusto alebat,
 uinum Sabinum omnibus lenitate pro-
 ponebatur, uinum Nomentanum, nec
 admodum suaue nec leue erat, uinū Spo-
 letanum, flauum & croceum suaue, ui-
 num Caulinum optimum, cuius suauita-
 te omni præponebatur; circa Capuā ur-
 bem Campaniæ oriebatur, uinum Tre-
 bellicum, optimum quidem, & gustui
 ualde gratum, quarto lapide à Neapoli;
 uinum Herbulum, album, nigrum & te-
 nue, uinum Farentinum dulce & uentri-
 culo amicum, uinum Lagarinum haud
 procul à Gramellis Europi populis gi-
 gnebatur Messale potu & salubritate in
 signe; uinum Aminæum, album & nigrū,
 in Aminæa regione & in eminentibus col-
 linis iuxta agros Falernos, atque in Tri-
 nacria originem habuit, quod uites ami-
 nææ ferebant, ob firmitatē senio pro-
 ficifcentem, longamque uini uitam uiti-
 bus aminæis principatus datus est, pro-
 pterea

pterea Vergilius cecinit, sunt & Amineæ
 uites firmissima uina. Vinum græcum
 antiquitus in magno fuit pretio, & eius
 Cyathus, in symposiis, tantum dabatur,
 quod in Latio agro & campano ad mon-
 tem Vesuuiū uites satiuæ & urbanæ mo-
 do ferunt, uinum Trebrianum, & Gem-
 nianense unumquodq; in Hetruria gene-
 rabatur, uinum Chium, & Maruisium
 in Thracia ferebatur, quæ rubra erant.
 uinum Lucêse nigrum mollissimumque
 erat, uinum Leporinum, flauum erat colo-
 ris & in agro Sueffanorū regia olim Per-
 rum & Nyphi philosophi peripatetici
 patria producebatur. uinum Pompeia-
 num olim Pompeii nomine sic dictum
 modo græcum, quod in monte Vesuuiō
 & in eius tractu nascitur. Vinum Polli-
 nzum optimum in Psyra insula excelsa
 generabatur, & nomen habet a monte
 Pollinzo altissimo existenti in hac insu-
 la, uinum Beneuentanum ab urbe Bene-
 uento dictū antiquitus generosum erat,
 & hac etiam ætate est, quia nulla inter-
 cedit incuria coloni, & a græcis satis co-
 mendatur. uinum Polyferum fortissimū
 est & aquæ copia indiget. uinum olygo-
 phorum est admodum leue & minime
 aquam suffert. uinum setinum omni præ-
 pone-

*generosior, & etiam
 olim dicebatur: r-*

ponebat Augustus nam suo gustu id præstantius aliis sensit, dulce quidem satis erat, unde Martialis inquit, Pendula pòtinos quæ spectat setia campos, Exigua uetulos misit ab urbe cados, uinum oenotrium ualde tenue, forteque erat. uinum Albanum, album & rubrum erat, unde Valerius Max. Hoc de Cæsarei mōtis uindemia cellis misit, uioleque sibi monte placet, Mergentinum uinum in triquetria uites acerbo sapore producebant. uinum protropum Monobasia optimum ferebat, quod prius defluebat quàm uix pedibus comprimerentur, quod antiquitus creta insula in regiam Italiam mittere solebat; uina Chia siletio non dabo quæ ab antiquis thasia uocabatur, in qua insula, Enopiompatriis liberi filius, uites excoluit, urbemque cōdidit & in animi uino generis trāsmarini id maxime à græcis laudatum est; unde Tibullus; Nunc mihi fumosos ueteres præferre falernos, consulis & Chio soluite uincla clado, Surrentinum uinum à collibus Surrentinis campaniæ dictū, ob tenuitatē & salubritatem conualescentibus maxime probata erant, unde Martialis, Surrentina bibis nec Myrrhina pura, nec aurum fume, dabunt calyces hæc tibi

uina à trianguli forma

tibi uina suos, uinum Trizenum sterilitatem affert, & in Heria Arcadiæ id uinum prodigiosum est: nam potum, homines insanire facit, & mulieres parturire, Et apud Thafos (ut produnt) duo uini genera diuersos efficiunt effectus, unum homini somnū conciliat, alterum omnino fugat, & quasdam esse uites, quas Tyriacas populi appellant, quarum uua, aut uinum, contra morsum serpentum omnium presuit, & in Arcadia uinum fœminis fœcunditatē affert, & uiris rabiē, uinum in Achaia præcipue circa Corinthū, abortum facit, nec non uua, cuius si racemum tantum mulieres utero gerētes gustarint. uinum Menedense admodū erat generosum, propterea Hermippus philosophus dicebat, Bibebāt superi cælestia regna tenētes Menedeū uinū. uina Thesalia erant suauia, uina Icaria admirabilia, In Icaro insula genita. Vinum Pramnium à Pramnio insula nomen accepit, in qua magnus est mons. Vina Phœnicia gustui ualde grata erant. Vinum Paratypianum quod ex Adriatico sinu Romanis deferebatur, odorū, tenueq; erat, & epopotum liberalius decipiebat, diuq; temulentiam seruabat, longum afferēs soporem. Vinū Cabillonium in Damasco

Syriæ generabatur, quod tantum Persarum reges bibere consueuerunt, ibique uineas Persæ plantauerunt. Vina Corinthia aspera erant, uina Corsica à nomine insulæ denominantur, ualde fortia sunt, & Romam afferuntur, Vina Billina à montibus Billinis dicta Thraciæ regionis feracissimæ, quæ Siculi antiquitus uina Pollia uocarunt, quia Pollius argiuus, qui Syracusis regnauit, primus uites urbanas ad hanc detulit urbem; Vinum Rhodium turbidum ac simile dulci erat, Vinum Neginum, à Neto urbe antiqua Siciliæ, ualde generosum est, & fului coloris, quod producitur in agris uitiferis graneris Iorferis nec non in ualle Vassellia. Vinum Seraphinum & Valentinum, utrunque generosum, Hibra producit omni præstantius. Vinum Panormitanum in agris Panormi urbis Siciliæ clarissimum generatur, album lenecque est, gustuique satis gratum, & simillimum uino Pictano, Vinum Varmortinum circa agros Messanæ urbis genitum maxime cõmendatur. Vinum Priuernaceum in collibus & agris Priuerni urbis Volscorum patriæ Camillæ in genere uini Italici obtinet nobilitatem, & eius quod in Hetruria gignitur in agris Liris palmam obtinet, & uini Lygurgici Genue

Ligurgicū uini
nū præcipuū

nux urbis principatus datur uino Thab-
 bix oppidi ubi oritur, uinum quod mo-
 scū odorat, dulcius omni quod bibi pos-
 sit, uua quoque quo uinum ipsum confici-
 tur moscatella appellatur. & ex quo quo
 genere uini quod in Hispania gignitur,
 uinum Laletanū laudatur potius copia
 quā nobilitate, Vinum Carnzopeliū,
 Lauionesium, atque Balearicum omni
 generoso uino Italico comparatur, Vi-
 num Palmesiū quod in agris Anconæ ur-
 bis cuius comparatur uino ipsum lauda-
 tur. Vinum Prætutianū quod in mari su-
 periori in uineis præutianis nascitur nō
 est postponendum omni optimo uino,
 quia uinitoris est magna diligentia, Ma-
 roneum uinum nomen accepit à Maro-
 ne filio Euantis non est postponendum
 omni generoso uino. Vinum Allobrogi-
 cum & Gallix Narbonensis generosiss-
 simum extat & gustui ualde gratum; Ha-
 ctenus de uini generibus & si forte citra
 quæ dicta sunt cognoscere cupias Rota
 facundissime consule antiquos atque iu-
 niores rei rusticæ scriptores, Ego autē
 reliqua uini genera (quæ penē infinita
 sunt) commemorare nō possum, quæ ab
 innumeris regionibus, agris, collibus, ur-
 bibus, atque pagis denominantur, sic

Democritū
dixisse omne
genus uini
cōnumerasse

An eadem sit
natura in om-
ni uini gene-
re.

Aquatū di-
uersæ spe-
cies.

omnia uini genera comprehendī nō pos-
sunt quāuis Democritus dixerit se om-
nia numero comprehendisse. Ro. Per
Iouem Menippe plura sanè uini genera
audire scireq; non appeto, nec amplius
posthac inquiram, à te mihi satisfactum
est: nam philosophus es uariæ multæq; le-
ctiōnis ualde studiosus. MEN. quid igitur
quæris amplius? Ro. Hoc à te quæ-
ro an in omni uini genere eadem sit na-
tura. MEN. nequaquam, nam in eadem
regione ex locorū, agrorumq; situ pro-
prietas admodū uariatur, sicuti eadem
uites diuersis consistæ in agris diuersum
producent uinum, & sicut diuersæ sunt
aquarum species quæ facultates dissimi-
les à terris acceperunt ex quibus uberi-
tim scaturiunt, ex his quædam aluminosæ
sunt, quædam amaræ, quædam salis, quæ-
dam sulphuræ, quædam frigidæ, quædam
calidæ, quædam oculos iuuant, quædam
nervos, quædam morbos antiquos & qua-
si desperatos perfecte sanant, quædam ul-
ceribus medentur, quædam partes inter-
nas potu fauent, ac ægrotudines pulm-
onis, aliorūq; uiscerū leuant, quædam sangui-
nem supprimunt, quædam lapides & arenu-
las generant, quædam tenuiores, quædam le-
ues, quædam graues sunt, quædam alūt, quæ-
dam

dā transferunt absq; nulla bibentis ope, quædam haustæ afferūt fœcūditatem, ut diffusius in libro de natura aquarum diximus, in quo disputauimus cū philosophis antiquis & maxime cū Theophrasto, ita generū uini diuersæ proueniunt naturæ, iuxta humorem à terra in uite decoctū, uitis. n. ex sui natura, humorē ad sese ex terra fugit, propterea natura generis uini cuiusdam alteri est dissimilis, quæ partim ex gustu, partim ex effectibus iudicatur, aliquod. n. uinū saporis est grati dulcisq; , quoddam duri, asperi, amariq; saporis, quoddam austerum, quoddam saporis insipidi & aquosi, & nō secus in colore & substantia quàm in sapore, dissimili reperitur, & sicut uarias differētias saporum obtinet ita dissimiles proprietates & qualitates habet, Vinum in Arcadia fœminis fœcunditatē manibusq; rabiem affert, ut alias diximus, in Achaia fœtum abigit apud Thasos serpentū ictibus medetur, & Publius Maro meminit de uitibus, quæ nascebātur in Thaso insula maris Aegei & in Mareotide Aegypti regione, sicut Thasæ uites & Mareotides albæ, & apud Aegyptios huiusmodi uitium uinum aluum soluit, & apud Lycios solutam aluum sistit, & aliquod est

Vini diuersæ naturæ.

Vinū Arcadiæ prodigiosum.

Vinū in Thaso contra ferpētum ictus.

uinum, quod quadam sensibili qualitate corpus humectat, quoddam autem sitim ac siccitatem inducens, aliudq; sitim remouens, has quidem diuersitates non gustus, non olfatus, nō uisus discernere possunt, sed sola experientia quæ in ipsis minime apparet, quoddam uinum mœrorem lacrymasque mouet, quoddam gaudium, quoddam silentium, aliud dicacitatem, aliud mentis solitudinem efficit, quoddam uigilias, aliud somnum, quoddam repletionem, aliud extenuationem, quoddam morbos diuersos, aliud sanitatem; quæ omnia ob magnitudinē atque oppugnationem inter se admittenda uidentur. medicus sanè cōem unā naturā in omni genere uini ex propriis principiis minime inuestigare pōt, nec causam reddere, sed tātū philolophus naturalis, qui rerum sensibilibus uniuersas temperaturas atque causas qualitatum primarum perscrutatur, medicus autē quo ad sanitatem tuēdam aut recuperandam de uini generibus considerat, quādo uinum membra calfacit certe calidum indicat, & quando uentriculū humiditate exuberantem exiccare uidet, enuntiat siccum esse natura, & quādo corpus affectum biliosis humoribus à uino tenui humectatur,

Medicus nō potest inuestigare unam communem naturam in omni genere uini sed philolophus naturalis.

tur, atque frigescit, tale inquit uinū esse natura frigidū, & quomodo corpora frigida & sicca ut corpora senum, aut melancholicorum calfacit atque humectat, inquit uinum calidum & humidum esse natura. ROT. doctē Menippe loqueris ut philosophum decet peripateticum & medicū ualde exercitatum, sed mihi causas dicas, cur aliquod uinū sit altero magis odorum. MEN. Quia uites consistunt in calida & sicca terra uinum odoratius ferunt, ueluti arbores fructus dulciores, ac suauiores producunt, dū in huius qualitatis terra plantantur & si terra modico aspergatur imbri, uirtute caliditatis quam in suo continet sinu uinum odoratius procreatur, & in ea flores fructusq; odoratiores nascuntur, quia in ea constitutione terræ, tenues & siccæ exhalationes ascendunt; contra uero uites consistunt in terra frigida & humida, uinū in odorum ferunt, eadēq; tellus fructus floresq; edit in odoros, Partim ob frigus, partim propter humorū superfluitatem, qui digerit atque concoqui à calido insito non ualet, sicuti in Aegypto flores in odori nascuntur: ibi enim terra satis madescit, ob Nili inundationem, eiusque incrementa. Ro. Menippe philosophorum & me

Problema de odore diuersorum generum uini.
Solutio.

Nili inundatio in Aegypto.

dicorum antistes, per tuum Aesculapiū rogo, si te interrogādo molestus sim hodie tibi, ueniā des mihi; Cupio à te causas rerum abditas audire, uti Theophrastus primum à Platone postea ab Aristotele diffusim percepit. MEN. Libenter faciam, sed superuacuum est me rogare, nempe de his rebus, aliisq; in quibus ambigis, facile tibi respondebo, & omnia quæ tibi abditæ sunt luce clariù aperiā, dicito quicquid uelis, oratio enim communis erit, soluere propositiones mihi minime est difficile, nam in philosophorum studiis disputare didici (uti Carneades nullius philosophiæ ignarus) cū philosophis disputauit, & Socrates cum Parmenide ualde sanè diseruit. ROT. Cur tanta saporum diuersitas in quoquo genere uini reperitur? MEN. quod de saporibus sentiam, aperte dicam. in hoc quæsito, in aliisq; tibi morè geram, attē te audias. RO. ita faciā. MEN. Saporum genera sunt septem, uel octo. ROT. qui sunt? dulcis, pinguis, acris, amarus, salus, austerus, & acidus, totidemq; colorū odorūq; genera esse putantur, & quia fructus humidi terreique sunt, & sapes generantur quando humidū à terreo sicco patitur, & sapes sunt effectus

in

Theophrastus
scilicet primum à
Platone. deinde
Aristotele.

Carneades
stoicorū stu-
diosus.

Propositio
de saporibus
aquarum.

in humido aqueo à natura sicci & terrei, facti, calido operante cōcoquente ac cōpingente in ipso humido, & sicut fit odor à sicco, qui nō est sapor, & secūdu diuersitatē, quæ in uitis humidū aqueum trahentibus reperitur, nec non etiā in aliis stirpibus, uarii efficiuntur saporēs, tam in generibus uini, quam pomorum, qui sane a palato percipiuntur, qui fiunt ex permistione succi cum humido, calido adiuuante, & saporēs à natura sunt procreati ad animos nutriendos, nam neque siccum absque humido, neque humidum absque sicco nutrire possunt, & hoc manifestum est omnibus philosophis peripateticis & haud probatione opus est, quoniam alimentum quadā humorum permistione constat, idque animalibus oblatum, augmentum, uel decrementū præstat; animalia enim simplici elemento minime nutriuntur, igitur sapor ex humido ac sicco, atque calido conficitur, sapor uero dulcis à calido temperato concoquente, humidum aqueum tenui terreo mistum fit, nō multum ipsum consumendo, ac attenuando quasi ad humidum aereum reducendo, quod est tenue optimeque terreo sicco commiscendo, unde dulcia tenuis sunt

sub-

Saporum uti
litas.

Animalia sim
plici elemen
to nō nutriū
tur.

substantiæ optimi quæ nutrit, & omnia sub globo lunc uiuentia alimētis nutriuntur, & inter saporē locum obtinet primarium sicut cor in homine, & sol in uniuersō æthere inter errantes stellas, ita in ambitu saporum, dulcis sapor mediū continet locum, qui in uuis maturis in melle & manna quæ in oenotria & in monte Libano, aliisque regionibus sub cane, cum dies noctes quæ ardēt generatur, & liquida lucanis tēporibus ex aere super omnes arbores cadit atque super terras lapides quæ, subito quæ densatur, & ante ortum solis colligitur, & est eiusdem generis cum rore, reliqui uero saporē suapte non sunt nutrites, sed cōdimenti loco admittuntur; sapor pinguis in iis percipitur, quæ oleosa iudicantur, & sapor acidus in aceto, atque in iis quæ acuta, acida quæ natura existunt percipitur & sapor acerbus, & sapor acerbus in piris syluestribus, in sorbis, mespilis, aliisque fructibus ante maturitatem deprehenditur; sapor austerus in quibusdam generibus uini, sapor falsus, in rebus dignoscitur falsus; ut in aqua maris, in cinere, & sale; Sapor amarus, in felle, aloe, absinthio quæ, gustu atingitur; Sapor acer, in pipere,

Sapor dulcis
mediū con-
tinet locum.
Manna gene-
ratur sub ca-
nis stellæ tē-
pore.

pere, zinzibere, sinapi, aliisque huiusmodi dignosci potest; merito igitur sapor dulcis uniuersis præponitur saporibus, quoniam omnium saporum suauissimus est naturaque ualde familiaris, caloremque humanum paulo superans: unde concoquit, maturat, rarefacit, laxatque; iure Homerus uatum antistes, in odyssæa de uino meminit dulci, quod Ulysses Polyphemo obtulit, quod bibit, admodumque exhilaratus fuit, hoc hercle uinum ad alendum promptum est, & inter euchyma uinum dulce primum obtinet locum. R o. Acute profecto locutus es de saporibus, sed dicas obsecro eorum proprietates, M E N. Libenter, sapor dulcis, amarus, & acutus, sunt in calida substantia; sapor stypticus, siue acer, & acetosus, atque ponticus in frigida sunt substantia. R o. Menippe quod tu dicis ex mente philosophorum probari potest, sed non est necessarium, nam opium est ualde amarum, & tamen habet superfluam frigiditatem, igitur non omnia amara sunt in substantia calida, temperamentum enim simplicium rerum, non solum ex saporibus, sed pariter ex effectibus cognosci potest, si tantum temperamentum gustus cognosceret, diceretur

Saporum proprietates.

Non omnia amara sunt calidæ substantiæ.

Opium frigi-
dissimum &
amarum.

retur opium esse ualde calidum, quod re-
tentum in ore linguam ulcerat & graue
obtinet odorem, & tamen opium est na-
tura frigidissimum quamuis amarum ha-
beat saporem, odoremque grauem, er-
go temperatura rerum simplicium, non
semper ex saporibus iudicatur sed ex ef-
fectibus, at ego tuæ & antiquorum non
contradico opinioni. M E N. Bene do-
ctissime Rota inquis, & sic est. R O. Se-
quere Menippe narrationem aliorum sa-
porum. M E N. fiat, sapor insipidus est
in substantia aquea tamen non apparet,
sicut album oui insipidum. R O. Vel-
lem Menippe abs te audire, quomodo
sapor generatur amarus. M E N. mihi
placet causam & rationem dare, sem-
per amarum generatur, quando calidum
intensum magis humidum ipsum consu-
mit, atque attenuat, propterea amara
sunt uisita, calida & sicca, nanque terre-
stria & amaritudo siccitati caliditatisque
attribuitur, unde ualde salsa pessimi sunt
nutrimenti, & sanguinem terrestrem ge-
nerant, nigramque augent bilem & qua-
to magis saporis medii amaro appro-
pinquant, tanto minus alunt, quia ex ca-
lore comburenti humidum alimentum con-
sumitur, contra uero si dulci appropin-
quent

quent probe nutriunt, nam uita à calido
conseruatur, & humido bene cōcocto,
quod in dulci inuenitur sapore. Ro.

Nunquid sapor amarus nutriat? M E N.

Parum nutrit sed non ob naturam a ma-
ri sed ob naturam alterius sibi misti. Ro.

Quare pure amarū nō putrescit. M E N.

Quia est crassæ, grauis & siccæ substãtiz
ideo prohibet putrefactionem, ut myr-
rha, & aloe. Ro.

Scite loqueris Menip-
pe, sed mihi non inutilis dubitatio oc-
currit, quæ talis est, si dulci sapore nu-
trimur, quare alii saporis condientes,
ut salus, & acutus epulis ministrantur

uariis? M E N. Hæc est ratio, ne natu-
ra uelocius æquo alimentum traheret,
nam dulce admodum alit, atque super-
natat, propterea saporis isti miscentur.

Ro. Acute problema nostrum à te solu-
tū est, hætenus de saporibus, doctè enim
copiose omnia mihi abdita exposuisti,
sed interea de colorum differētiis, rogo
ut aliquid mihi explices. M E N. Libèter

Rota mi agam. Ro T. Quàmprimū.

M E N. Absque mora, arrige aures. Ro.
Attente ausculto. M E N. Generum ui-
ni differentiz sunt in colore positæ, qua-
tenus uinum album, pallidum, fuluum, fla-
uum, rubrum, atque nigrū, appellamus,
sicuti

Dubitatio de
amaris an sē-
per nutriant.
Responso.

Dubitatio de
odorū gene-
re.

sicuti in sapore dulce, austerū, acre atq;
 acidū, & in odore sunt iucundo, sunt gra-
 ui, sunt nullo odore, & in substantia aut
 sunt crassa, aut tenuia, & in uitibus, aut
 est uinum potens, aut debile, & id quod
 est ex tenui & aquea substātia urinā ciet
 & parum nutrit, uinum autem rubrum &
 crassum alimentum præstat, pro ratione
 crassamenti præfertim id quod dulce est;
 flauum uero & fuluum uinum, medio cri-
 dulcedine bene alit, ceu antiquum Faler-
 num, quod Græci Falerinon uocant. &
 id nec in nouitate, nec in nimia uetusta-
 te corpori salubre erat, & prima eius æ-
 tas incipiebat à decimo anno, media à
 quintodecimo, à uigesimo anno capiti
 & neruis noxium erat, & duo erant eius
 genera austerum cui rufus erat color &
 dulce cui color niger, & simili uino stati-
 no. Ro. Quia de coloribus ad unguem
 sermonem perfecisti; modo dicas si spe-
 cies odorum, cum saporū specierum ha-
 beant cōuenientiam, & quomodo odo-
 res generantur. MEN. quandam simili-
 tudinem proportionis habent, & simili-
 bus appellantur nominibus ut odor dul-
 cis, amarus, pinguis, salsus, acer, austerus,
 acerbus, acidus, & sicut sapes amari
 non attingūt gustu, ita putridos odo-
 res

Dubitatio de
 colorib. uini.

res nemo olfacit, & odores eorum compositionis temperamentū certum ut saporēs nō manifestant, & odores nō sunt uapores, neque exhalationes, ut dicebat Heraclitus, qui ex humido innato & sicco terrestri calore moderate operāti generatur, & sic uinum quod optimum saporem, odoremq; similem habet, optime nutrit, quia odores sequuntur saporēs. Ro. satis est de odoribus dictum; redeamus ad uini genera; Qui nam homines haurire debent uinū dulce? MEN. qui dolore laborāt nullo. Ro. Qui de retribus, liene, atque hepate queruntur, quo nanq; uini genere uti debēt? MEN. Albis, & tenuibus. Ro. T. Cur? MEN. Quia in uenis illorum humor crassus ac frigidus existit. Ro. Quod nam uinum pituitosi bibere debent? MEN. Dulce, flauumq;, quod calefacit bonosq; sucos generans; pituosis nempe temperatura frigida & humida est, quæ non modo indiget calore. Ro. Quod nam uinum dandum erit biliosis? MEN. Austerrum, quia eos refrigerari oportet, idque uinum sub æstu atque multis laboribus in regione calida cæli, statu calido, biliosis commode bibere possunt. Ro. Melancholicis quod nam eis cōuenit uinum bibere?

Herac.error.

Vinū dulce
bibāt qui nul-
lū patiuntur
affectum.

Zinonij
Quibus fit
dandum uinū
album.

Biliosis
Pituous q; vi-
num fit mani-
strandum.

Melancholicis

bibere? **MEN.** Dulce, flauū, odorūq̄, quale est aruifium, lesbiū, apianū, & huiusmodi, & secūdum temperaturas hominum diuersas, diuersum est eis dādum uinum, quod specie differētiaq̄; alterum ab altero differat, sicuti uinum ualde uetus pauci existit nutrimenti, & est ex tertio ordine calefacientium, & siccātium, & uim habet medicamenti, quando uero non est admodum uetus, uim obtinet alimentī, & calida & humida est temperatura, & naturæ humanæ maxime est familiarē, & ex alimentis nulli præstantia facultatis atq̄; bonitatis cedit, & uniuersum corporis ambitum calidiorem humidiorēque efficit, celerrimeque nutrit, uiresq̄; citissime reficit imminutumq̄; exauget calorem, somnum cōciliat, flatu discutit facultates uētriculi, omniumq̄; uiscerum, fortiores reddit. **Ro.** nunquid uinum bibēdum sit nouum? **MEN.** nequaquam. **Ro.** Cur? **MEN.** Quia uinum nouum hepar obstruit, atque dysenteriam hepaticam ducit humoresq̄; accendit, uentremq̄; soluit, flatu generat, quia nōdum defecatum est, neque defuerit. **Ro.** Menippe sine fūco loquor, merito à uiris doctis princeps medicorū uocaris, nā ea quæ dicis ratione constant,

Vinum celerrime nutrit.

Dubitatio de uino nouo.

Solutio.

stant, propterea te consulo, ceu Apollinem, cum mea temperatura termini me lateat, dicas obsecro, quod nam mihi bibendum sit uinum. MENIP. Quod in substantia sit tenue, & colore flauū, nam uinum uinosum tibi bibere non licet, quia caput tentat, & mentem labefacit, neruos implet, fluxiones concitat, facultates uniuersas corporis dissoluit. unde merito Gale. medicorū dux inquit, uinum sum uinū frigidus causat morbos; ex hoc quā plurimi homines apoplexia uel comitali morbo correpti sunt, aut noxā motus sensus subierunt, quia ex ebrietate refrigerati sunt, nam uinum nō semper calefacit, sicut oleum non semper flāmam accendit, licet sit aptissimum ignis alimentum, immo si inebriate flammæ olei magnam quātitatem infundas, eam prorsus suffocabis, & omnino extingues, haud secus uinum operatur, quando plus bibitur, quā uinci possit tantum procul est, ut animal calefaciat, ut quoque uitia admodū frigida generet; nempe apoplexia, epilepsia, paraplegia, cari, comata, neruorū resolutio, cōuulsio, tetanus, immoderatam uini potionem comitantur, sed ex accidente, ut hos effectus uinum intemperate sumptū procreat, ubi

E uero

Men. Rot. ad
monet quo
uino uti debe
at.

Galenus dux
medicorum.

Vinum non
semper calfa
cit. *Simo deū*

Vile uis. q.

Morbi qui ex
uicio immo
derate sūpto
oriuntur.

uero temperatum ingeritur, innatum au-
 get calorem, quia citissimum in sangui-
 nem mutatur & alimentum nobis ualde
 est familiare. Ro. Per Iouem Menippe
 fatis satisq; tibi deuinctus sum, quia uir-
 tutes & uitia uini omnis generis mihi
 aperte explicas, & hoc tuum studium mul-
 tificiendum est, quoniam uera atque uti-
 lia doces; philosophia certe te uirum gra-
 uem facit, & non ridiculum, maximaq; au-
 toritate dignum, qui cum philosophis &
 medicis, in aulis principum, atque in stu-
 diis publicis frequentius disputas, pal-
 mamq; reportas; ceu ab olimpica uiato-
 ria; Igitur Menippe amicissime prom-
 pte enarra, & ne te pigeat meis dubita-
 tionibus respondere. MEN. Interroga,
 paratus sum. Ro. Cur germani omnium
 bibacissimi, qui compositiones atque co-
 uinia, garritu, clamore, cantu, atque salta-
 tione celebrant, non ita facile in eos in-
 currunt effectus? licet frequenter inebrie-
 tur. MEN. Ob id sanè est, quia corpora
 robustiora habent, & magnæ potioni uini
 assueti sunt, propterea paruam sentiunt
 læsionem, ex longo enim tempore consue-
 ta minus alterare solent, ut inquit Hip-
 ocrates in suis sententiis. Ro. Hercle nil
 discutiendum, soluendumq; philosophis
 atq;

Problema.
 Cur Germani
 bibacissimi
 omnium apo-
 plexiam non
 incurrunt.

Hippocrates
 in Aphor.

atq; medicis relinquis; oēs enim propo-
 sitiones non aliter soluis quàm Aristote-
 les philosophorum magister. MEN. Fa-
 cundissimè & lepidissimè Rota me tuis
 ad calum laudibus tollis. Ro. Sine co-
 lore loquor, adulari nescio, adulatio
 prorsus uiris bonis non congruit, neque
 amicis precipuè; adulator quidem Cha-
 mazonti similis est, tuam sane doctrinā
 admirantur philosophi atque medici, ho-
 mines enim ab inferis ad superos reuo-
 cas, iure omnes ubiq; dicunt te esse infi-
 gnem omni honore, atque æterna laude,
 propterea meis musis celebrare tuū no-
 men laudesq; non cessabo. MEN. Gau-
 deo à te uate laudato cōmendari, scias
 semper ab adolescentia usq; ad hanc æta-
 tem me philosophatum esse, Pisīs atque
 Bononiæ & Nyphi decem annos audiuis-
 se unam cum Lucio Copisio, & Simone
 Portio, qui Nypho peripatetico (ut Cle-
 anthes Zenoni) succesit. Ro. Merito
 clarus euasisti philosophus, merito prin-
 cipes philosophi te cōmendant, qui pau-
 ci sunt hoc tempore, & non uulgaris fa-
 ma, quæ medicos sciolos, atq; garrulos,
 lōgis ornatis togis, atque annulatis ma-
 nibus incedentes, una cū chirorecis, un-
 guenta odorifera, tedolētibus, in triuiis,

Adulatio nō
 decet ami-
 cos nec ui-
 ros probos,
 quia Chamæ
 leonti similis
 adulator est.

officinisq; cupediariorum satis cōmendat, nec non apud nostrates matronas atque patritios nullius scientiæ studiosos, qui & ut suam faciant perpetuo futuram memoriam, qua ipsi gaudeant; dum nō digna a suo cerebro aliqua ædere possint in lucem, statuas sibi æneas præparāt conspiciendas, timentes ne pereat eorū memoria cū sonitu; me Hercle tales medicos semper odio habui, qui se iactant, atque dicunt se nullo præmio compensari posse & pro Apolline coli uolunt, sicuti Menocrates syracusanus medicus, qui Jupiter uocari uoluit, cum scriberet ad Agefilaum regem Sparta, sed ego stultitiam talium subrideo medicorum, intra quorum manus nō pauci ex ægrotis expirāt, & hos imperitum uulgus in plateis commendat; qui nunquam philosophati sunt, & garrulitate fabulisque loquacissimis tonsores in tonstrinis decipiunt atque seplasiarios; Iure tu Menippe inter medicos & philosophos principatū obtines, quia medicinæ arti, uti Galenus, & philosophiæ ueluti Aristoteles inuigilasti, & nemo tuæ contradicit sententiæ, quamuis sit sophista, ut Protagoras, qui uniuersam gratiam annos plus quam quadraginta fefellit. MENT. Sapienter

Menocrates
medicus Sy-
racusanus.

Protagoras
sophista.

pienter mi Rota agis; nam medicos ignaros reprobas, & eruditos colis: sciētiarum enim cultor maximus es, & hoc a te audiuisse plurimi facio, & quod facit ignobile vulgus ferendum esse, & nō laudandum censeo. *Ro.* Semper ueritas dicenda est. *MEN.* Nunquam mētitus es, iccirco tibi maxime credo, tuus semper sermo homines modestiores reddit, me præsertim; philosophiā enim moralem calles, uti magnus Pythagoras. *ROT.* O utinam ita esset. *MEN.* Ita est, nulli quidem erudito uiro, tua prudens & moralis oratio displicet. *ROT.* Sat est, longa fuit nostra digressio, ad reliqua ueniamus & summam respōdeas quod mihi dicendum restat. *MEN.* Tibi responde re nō me piget. *Ro.* Nunquid podagra atque arthritide laboranti uinum dare expediat? *MENIP.* Nullo pacto; imo oportet agrotātem profus illud dimittere usque quo pristinam recuperet ualitudinem; uinum quidem fluxionē excitat, neruorumq; substantiam offendit, & morbum auget, propterea non cōuenit: Calore enim suaq; potentia humores ad articulos trahit, tamen ob uirium imbecillitatem modestate dari poterit, ut corporis constitutio in habitum meliorem

Pythagoras
philosophus
mora.

Podagra laboranti non esse dandum uinum.

reducatur, & uinum sit uetus medium, suauiter olens, quod celerrime uniuersum nutriat corpus uiresque procreet. RO. Id certe quod inquis, à medicis doctissimis Bononiensibus ac Patauinis disputantibus Venetiis in aula ducis, alias audiui, qui tunc pedum dolore laborabat, qui neruis laborem cum aduisione ferebat. MENIP. Id quod dico ratione constat. RO. Haud dubium est, sed interdum dicas, nunquid pueris, & mulieribus, atque adultis, utile sit uinum? MENIP. Nec pueris, nec adultis, nec mulieribus uinum expedire dicimus; auctoritate Aristotelis: uinum enim sua caliditate, atque uaporatione primū destruit sensorium, omniaque membra mollit humidumque; innatum in radicibus omnium membrorum consumit, pueris quidem uinum propinare est adiicere ignē igni, quia pueri calidi & humidi sunt temperatura; propterea Plato præcepit, ne pueri uinum gustarēt, usque ad decimum octauum annum, adultis nisi modice sumptū, uinum utile est, liberalius uero bibitum præcipites ad iram libidinemque; facit, partem rationalem animi turbidam hebetemque; reddit, mulieribus hac ratione dandum non esse arbitror (ni fallor) ne in Venetiam

Vinum nec
pueris, nec
mulieribus,
nec adultis
conuenire.

—ti r'ig'ho'
non h'it'uo'
m'ub'nal' d'is
ad'uo'

Plat. lib. de le
gibus.

nerem turpem prone fiat, & stuprum aut
 adulterium comitant, merito ex oratio-
 ne Marci Catonis mulieribus romanis
 uinum fuit interdictum, nam ubi mulie-
 res uino calēt, facile ad inconcessam uo-
 luptatem labuntur, & apud priscos roma-
 nos non minori pœna mulieres afficie-
 bantur, si fuissent deprehensæ uinum bi-
 bisse, quàm si uel probrum uel adulteriũ
 commisissent, pœna sanè capitalis erat;
 Egnatius Metentinus coniugem baculo
 interemit, quia uinum è dolio bibisse de-
 prehendit, & ipse necis uxoris à Romu-
 lo fuit absolutus, & matrona quædã Ro-
 mana coacta fuit à suis inedia mori, quia
 loculos in quibus erant clauēs cellæ ui-
 nariz aperuisset, ob id Romæ, & in uni-
 uerso latio, temeto mulieres abstine-
 bant, nam Romulus primus Romanorũ
 rex, uinum mulieribus interdixit. Ro r.
 Sapienter Romani legem sanxerunt ut sœ-
 minæ à uino abstinerent, ut ebrietatem,
 libidinem omnino uetarēt, merito qui-
 dem Salomon in suis adagiis dixit, ubi re-
 gnat ebrietas ibi nullum est secretũ, sed
 Menippe dicas apertè ut soles, nunquid
 rectores urbium ductoresq; exercituum
 uinum hos deceat liberalius bibere, an
 ne? MEN. Dico uinum bibendum esse

Oratio Mar.
 Catonis.

Egnatius Me-
 ten: quia ui-
 num bibit.

St. e. d. r. a. s. p.
2. 101. 101. 101.

sed non eo modo, quo Persæ, Armenii, Scythæ, Thraceseq; bellicosi aliiq; populi bibaces utuntur, qui vestes uino profundunt, repente in ebrietatem currentes, at moderate bibendum est, quia ciuitatum gubernatores militiq; duces, deliberaturi de rebus agendis temperatissimi esse debent, ut Mafsiniffa Numidarum rex, qui centum uixit annos, & ut Cyrus senior, magnusq; Pompeius qui temperantia exempla posteris reliquerunt, sapienter à Carthaginensibus antiquis lex condita est, ut nunquam in castris quicquam merum gustaret, sed aqua, nec seruis in ciuitatibus uini usus esset tribendus nec magistratibus, uniuerso tempore quo magistratu funguntur officio, ne iudicium obliuiscantur & ne causas filiorum & pauperum putent. ROT. Probe loqueris Menippe, legum lator non aliter respondere poterat, sed quia pauloante dixisti mulieribus uinum esse interdictum, nunquid hac nostra ætate qua mulieres libere bibunt, liceat omnibus utero gerentibus uinum bibere nec ne? MENIPPE. Vtile sane est merum grauidis mulieribus in sætura cibos absurdos appetentibus, detur, illis, causa liberorum generationis. Ro. Dic Menippe, quo nã

uino

Mafsiniffa
Numidarum
rex.
Cyrus rex
Persarum.
Mag. Pompe.
uir temperatissimus.
Lex Cathag.

Vinum grauidis mulieribus utile.

uino laborantes dolore uentriculi uti debent, & greco; cibos concoquentes? **MENIPPE.** Vino sub rubro, gratia ualitudinis utantur, quod eis satis conuenit. **ROTA.** Dicam mihi Merippe, quam nostro tempore in mensis principum, aliorumque diuitum seruatur, bibere uinum à niue uel salnitro refrigeratū est ne salubre? **MENIPPE.** Minime, quia uinum admodum frigidum, multorum affectuum causa erit, quoniam cerebro pectori, cordi, hepatis, pulmōni, intestinis, atque uesicæ nocet, & generat cōuulsionē, paralyfim, asthma, lotii retentionem, arenulas, lapides, obstructions, hydropesim, aliosque innumeros effectus, & tu amicissime Rota à uino ualde frigido abstineas, si longā tuam uitam fore desideras tamque tueri, hoc ex corde loquor, hoc tibi amicitia cōsulit, Chorus enim musarum te longæuum esse cupit. **RO.** Menippe amicorum optime, meæ uitæ salutisque amator, atque diligentissimus consultor, gratias quam maximas tibi ago: ea enim mihi consulis, quæ uitæ profunt & ualde bona sunt, & Apollo non mihi sapientius consuleret, merito mihi semper carus fuisti, à musis enim nunquam fuisti alienus, propterea uates omnes te maxima complectuntur bene-

Laborantes dolore uentriculi.

Vinum à niue, & salnitro refrigeratum.

remota
-ana
-dum

Vinum uetus
feb. cōcitāt.

Dubitatio an
unum sit dī
do laboranti
podagra.

Solutio.

beneuolentia, quorum poemata ualde te oblectant, ut Homeri carmina Aristo telem, atque Platonem. MEN. Mi Rota abstine quoque ab immoderatori uini ueteris potu, quod liberalius epotum se brem cōcitare solet. RO. Ita faciam ut consulis, sed mihi in re medica non inutilis occurrit dubitatio. MEN. Profer dubitationem. RO. Nunquid laboranti podagra, ex fluxione pituitosa uinū in morbi principio sit dandum? aut tempore intermissionis? MEN. Vinum detur paulo interuallo temporis, & sit tenue, fuluum, uetusq; , quando uero fluxio ex sanguine uel bilis plenitudine esset, in accessione, uinum omnino auferendū est, quia humores calore & potentia sua ad articulos traheret, tempore autē intermissionis probe dilutum tuto dari poterit, & sit uinum colore rubrū liquore tenue, aut mediocri. RO. Sed dicas mihi, ante doloris articulorum intermissionem; quænam potio ægrotanti tuto administranti dari poterit? MEN. Decoctum cinnamomi ex hydromelle in hyeme, in æstate potio simplex æque cū saccharo, quia eo tēpore, uis morbi uiget. RO. Prudenter me instruis & medicorū auxilio post hac non indigebo, quia me
fani-

sanitatem tueri ita aperte doces, ut Galenus Romæ & Pergami medicinâ suos docebat familiares, cui genus humanum nimium nimiumque debet cuius plurima monumenta ingenii doctissimi extant & absque sua vera doctrina, nemo arte medica esset celeberrimus. **MENI.** Ita est profecto si Galenus nō fuisset ego minime essem medicus, neque alii medici essent doctissimi cuius doctrina ut Aristotelis philosophia, gymnasia totius orbis terrarum illustrat & nulla ars generi humano utilior medica est. & quicūq; rei medicæ studiosi sunt, indices ex libris Galeni dogmata vera atque methodica rectè curandi morbos percipiunt. **RO.** Ita est, sed ad rē nostrā redeamus; quod nam uinum dandum est Amphilao homini diuiti cupienti prole gignere? **MEN.** quod petis neque utique silentio præteribo, tibi que morē geram; Amphilocus tuus familiaris homo ditissimus, alii que uiri gignere proles desiderantes uinū nō potent album sed rubrum, tamen moderate, ne in temulentiam incurrant; temulenti enim in re Venerea imbelles sunt, quorum genitura aquosa est, & nō prolifica; ut semen Alexandri magni, qui nulos genuit liberos; & tibi utantur optimi

Laus Galeni

Quale uinū
fit bibendum
a uolēte pro
lem genera-
re.
Temulēti im-
belles in re
uenera.

Modus pignē
di Mas.P.for.

*Modus generat
nascenti, vel pignē*

Modus pignē

Arist. de ge-
neratiōe ani-
malium.

Epicurus na-
tes Marfus
pæcep. Ro-
te.

Iuvenes La-
cedæmonii se-
nibus assur-
gebant.

Modus pignē

Modus pignē

mi alimēti, & desinētibus mētib; mulie-
res, uerno tēpore facta prius concoctio-
ne, & excremētis tā siccis, quā humidis
expulsis, blanda cōmuniq; uoluptate cō-
cumbant, & in agro naturæ, semen sem-
nēt genitale, & si forte mares procreare
uoluerint, sinistrum alligent testē, quan-
tū sufferre poterunt. ut Hippocrates me-
dicorum antistes docet, & sic filios, deo
uolente, procreabūt motu solis in æthe-
re existente sidereo. Ro. Per Iouē Me-
nippe argute loqueris, nam Venus in ui-
no est uti ignis in igne, & perfecta ani-
malia non sine semine producuntur, quæ
habent motus incrementi & decremen-
ti per alimenti conuersionem in substan-
tia rei animatæ. MENI. Sic est, philoso-
phia Aristotelis harum rerum peritissim-
um te fecit. Ro. Hæc adolescens ab
Epicuro uate pæceptore meo audiui,
cuius doctrinam à teneris annis sum asse-
cutus, cui gratulari, honoremq; exhibe-
re nūquā cessabo ut iuvenes Lacedæmo-
nii, qui senibus longæuis assurgebant, ho-
nos enim maximus senectuti Lacedæmo-
næ habebatur. MEN. Iure Epicurus se-
nior in sua grauescenti ætate potest glo-
riari, se sortitum te uirū probum atque
memorē eius doctrinæ, & de ipso ita be-
ne

ne merentē ut de bonis musis, sinceræq; fidei amicum. Ro. Menippe sic agendum est. MEN. Vera dicis, eademq; perficis, quæ uirum bonum, atque sapiētem decet, bone quidem musæ te docuerunt, quia grandæuus Epicurus ex animo nunquam discedit tuo, qui benevolentiam tui disertissimi uiri in ipsū expertus est, per Iouem penè sum absolutus. ROT. Menippe mi doctrina beneficio pensari nullo potest. MEN. Probè inquis. Ro. Hesiodus iubet pari mensura reddere beneficium quod ab alio acceperis, uel cumlatiore si possis quantum tãdem præceptoribus impendendum est, quorum beneficiis par nulla est gratia. MENIP. Ita est. Ro. Mitte quæso hunc sermonem, ad problemata redeamus nostra. MEN. Restè admones. Ro. Cur uinū est naturæ atræ bilis simile? MENIP. Quia atra bilis immista existens, multifariam hominum ingenia moresq; mutat, nam duæ naturæ scilicet calidum & frigidū maximā uim habent in temperaturis, Calidum enim & frigidum, semper excēdētia, timores, desideria, aliasq; innumeras passiones generant, ut ait princeps philosophorum Aristoteles, ita uinū immodicè sumptū passiones miras inducit

iuxta

Hesiodus.

Problema
cur uinum si
miletur atræ
bilis.
Arist.

iuxta diuersas hominū dispositiones; & melancholix cōparatur, ex ipso effectu, atq; flatu, qui in utrisq; apparet, oēs quidē qui præditi sunt eo habitu, ut plurimū flatibus abūdāt, illisq; afficiūtur morbis quos flatus ciere solet, uinum quidem nigrum calidius atq; corpulentius quā album est, in Veneris cupiditatē accendit, unde non inepte poetæ dixerūt Venerem Baccho iunctam esse, melancholici quidem magna ex parte libidine concitantur, concubitus enim flatus copia impellit, & quōd uinum flatum gignat, aperte uidetur ex eius spuma quā affert, præsertim quando est nouum, propterea uinum, & atra bilis similes affectiones inducunt, à flatu quoque passiones oriuntur, quas medici hypochondriacas aut myrachias uocant, & per atram bilem non intelligo fecem illam crassam & nigram succorum, quæ ex cibis quotidie assumptus redundat, & affectus melācholicos procreat, ut febrem quartanam, splenis duritiē, aliosq; morbos, sed hæc mores diuersos minime generat, sed ea quæ naturalis est, & uim suam in constitutione obtinet, & quādo super excedit quantitate, & caliditate, homines reddit furentes, ut ob tenuitatem aut crassitiē suam

Poetarū sententia de uenere & Baccho.
Melācho ici proni ad uenerem.

suam quam diuerse recipit à calore nostro, passiones parit diuersas, ita simili ratione uinū uarios inducit mores, atq; ægritudines, secundum hominum diuersas temperaturas, uinum nempe bibitū quosdam pios facit, quosdam iracūdos, interdum mansuetos, interdum misericordes, & lacrymantes, unde Homerus inquit Me uictū Baccho lacrymas effundere dicunt. & non absque ratione hoc dixit, nam sumi ex uentriculo ad caput ascendunt, & sui caliditate, fluidas faciunt humiditates, quas inueniunt, & ad oculos mittunt, & in oculis lacrymātur aliquando facit homines audaces, amentes, stūpidos, carentes sensu atq; motu, & subita mutatione atræ bilis facta ex calido ad frigidum, plurimi sibi mortē cōsciuerunt, ut multis uinolentis accidit, ex quibus melācholicis aliquo recensebo, ne colloquium nostrum admodum sit prolixum. R O T. Quam mihi grātū erit, si hoc feceris, M E N. In hac re tibi satisfaciā. R O T. Obsecro. M E N. Lucius Syllanus gener Claudii principis, ereptus sibi Octauia, Neronique data, præ magno dolore gladio suo incubuit, Caius Marcius iunior Pōtio Telexino se iugulandum ense præbuit, cum à Lucio Syl

Homerus.

Melācholici
 plurimi sibi
 Mortem con
 sciuerunt.

la obfes esset, cui spes nulla salutis erat, Lucretius uates Romanus anno aetatis quadragesimo tertio Cn. Pópeio magno; Marco Licinio crasso cōsulibus pōculo amatorio accepto in furorem uersus propria seipsum manu confodit, Publius crassus ne in manus hostiū ueniret, seipsum interfecit, Oppia uestalis stupri accusata, & comperta, sibi mortem intulit, Annibal Amilcaris filius dux maximus Carthagenensium, post multas uictorias contra Romanos, uictisq; ducibus, postremo à Scipione iuniore deuictus, & ad Antiochum fugatus, deinde ad Prusiam Bythiniae regē cōfugit, de cuius fide dubitans, uenenum hausit, quod in suo gerebat annulo, uidebat enim Flamminium legatum à Romanis missum, & se ipsum à militibus circumseptum, Annibal dux in tertio bello Punico à Scipione Aemilio uictus, in medias urbis flammās, se se cū filiis suis proiecit, Aristarchus grammaticus genere Alexandrinus cum hydrope laboraret se ipsum interfecit. Camillus quernus archipoeta patria Monopolitanus ob inopiam atque longam aegritudinem in domo meritoria se cultro interfecit, Cleomenes dux Lacedaemoniorum mortem uoluntariam appetiit

petiit, Demosthenes orator clarissimus
 uenenum ebibit, Empedocles philoso-
 phus & poeta Siculus Agrigentinus se se
 in æthæ uoraginem coniecit, gratia ani-
 mæ immortalitatis, quam affectabat, Era-
 thostenes philosophus cum morbo tor-
 queretur nullum inueniens remedium,
 inedia se peremit; Menippus philoso-
 phus Cynicus suis amissis diuitiis se la-
 queo suffocauit, Mithridates junior cū
 ueneno mori non potuisset auxilio Gal-
 li militis seipsum necauit, Cleanthes phi-
 losophus animarum immortalitate co-
 gnita, uitam sponte reliquit, Decabulus
 rex se se manu interemit sua, Anaxago-
 ras philosophus uenenum hausit, Arinius
 rex se in fluium demisset, Dioxippus se
 gladio interemit, Ajax mortem sibi intu-
 lit, Iuba rex Mauritanix à Cæsare uictus
 mortem sibi cōsuiit, Labienus poeta pu-
 blico decreto uidens suos comburi li-
 bros, sibi mortem attulit, Gordonus au-
 dita morte filii uitam laqueo finiuit, A-
 riadne in rogam mariti sui mortui apud
 Thebas, se ipsam coniecit Hyllinome
 mortuo Gallaritio uiro suo, gladio incu-
 buit, Hercules doloris impatientia se ip-
 sum combulsit, Hemon iuuenis Theba-
 nus præ amore Antigones puellæ formo-

fiffimæ mortuæ, lacrymis ardentiq; gemitu apud tumulum se neci dedit, Ariadna quædã matrona patria Caietana, clauso cubiculo, laqueo se suspendit, Antonius quãdra aurifex Aretinus se in cisternam deiecit, Antonius Gaglianus mercator Florentinus ex fenestra suarũ ædium infeliciter se præcipitẽ dedit, Philippus Strocia patricius Florẽtinus dum in carcere, durisq; uinculis iussu Caroli quinti Imperatoris in urbe Florẽtia teneretur, ob impatientiam (ut aiunt) seipsum necauit, & quidam iuuenis Siculus Mesanenfis, iuris ciuilibis professor seipsum iugulauit; si oēs innumeriq; alii qui sibi mortẽ consuerunt causa fuit, mutatio atræ bilis ex calido in frigidum, & hoc haud latet philosophia studiosos rerumq; causas scrutantes, & haud secus mors uiolenta contingit quorum calor innatus refrigeratus est, uel ex superfluo calore, uel humido redundãte, & cum odio seipfos haberent, uitam cum morte commutarunt, uel morbi prorsus eos perdiderunt. Valentinus Imperator in Sarmatas profectus apoplexia mortuus est, Paulus secundus, Pontifex maximus post cœnam cum loqueretur cũ Architecto suo, apoplecticus repẽte obiit, Thoraxenus atque Polypha

Nex contingit uinolentis.

Polyphagus nempe erat, Lucius Annius uerus dum iter faceret, Marco Antonio accitus, hoc itidem periit morbo, Elpenor uinolentus scalarum lapsu exanimatus est, Cambyfes ex ebrietate, in furore motus filium confodit iaculo, & ex immodica portione uini mors contingit, quia uini caliditas calorem extinxit innatum ut modicus ignis à multo igne ac sole extinguitur, non seculus naturalis calor extinguitur & humidum natura infitum, ob caliditatem uini inarescit, extinctio enim caloris, per exiccationem humidi est causa mortis, quia uita in calido & humido fundantur, & mors uelocissima fit, corde patienti, deinde affecto cerebro. Ro. Haecenus exempla & rationes satis copiose adduxisti, tam ex parte atræ bilis quam ex uini portione immoderata, & cum non minus medicina polleas quam philosophia, medendi methodum me doceas obsecro, in quibus nam febribus dandum sit uinum, & in quibus febrium temporibus. MEN. Libenter; quando febris mediocris opilat & uires inualidae sunt tunc uino utendum est, sed in intermissione, & si forte febris sit ardentissima, signis concessionis plane apparentibus, uinum dare non conuenit, sed aquam

In quibus sit
febris dan-
dum uini.

frigidam, & ea in ardente febre commo-
de bibatur, præcipue si bona corporis
sit habitudine æger, & cœli status calidus
sit, atque siccus. ROT. acutè respon-
disti, sed mihi dicas, nunquid hæsticis cõ-
sumptisq; atque melâcholicis uinum sit
dandum? MEN. Dãdum est ratione hu-
miditatis insitæ, quam habuit, quod nõn
solum per eam concoquendo alterat, sed
etiam concoctum diu retinet & munus
quippe medici est, non solum ægritudi-
nes præternaturales remouere, uerũ etiã
substantiam innatã humani corporis fo-
uere, recreareq; propterea illi errãt me-
dici, qui dicunt uinum tantũmodo, hume-
ctare calefacere & exiccare, dico quod
uinum per modum alimenti calefacit, &
humectat, & per modum medicamẽti ca-
lescit & exiccatur. ROT. Quia omnes
propositiones soluis Menippe te rogo,
ut istud soluas p̄blema, cur uinum dul-
ce & mulsu minus inebriat, quã aliud
genus uini? MEN. Quia est leuius, & sua
dulcedine & humiditate aerea meatus
obstruit per quos fumi ad primum sen-
soriũ ascendere solent, ob id ea quæ sunt
circa caput à fumis illius minime cale-
fiunt, quia uapores per uias clausas ad ce-
rebrum non ascendunt, & sic ebrietas non
fit

*Uebrietas est heuric
non uinum solum*

Officiũ me-
dici est affe-
ctus remoue-
re & substan-
tiam innatã
fouere.

cur uinũ dul-
ce & mul-
sum minus in-
ebriat, quã
aliud uinum.

fit; sed scias Rota lepidissime, nimum dulce atque odoriferum capitis dolorem afferre & non temulentiam, ob suam temperaturam calidam & humidam, & ex omnibus aromaticis capitis dolor fit, quoniam odor in substantia calidæ temperaturæ tunc datur, sicuti odor sandalorum, rosarum, ambræ, ligni aloes, musci, & zibeti, uel zapedionis, & his similibus, & omnia quæ sunt satis calidiora, sunt causa gravitatis capitis calido petente superiora, natura sui. Ro. Quam doctè dubitationes Menippe enodas, & mihi dubitanti satisfacis, iccirco non cessabo in re medica idam te petere, quod mihi apertum non est, & haud secus in philosophia. MEN. Dic, tuis quidem dubitationibus respondebo. Ro. Cur quæ plurimi homines inuolenti exanimati sunt? MEN. Quia uini copia nativam facultatem caliditate sua suffocat, præsertim iis contingit, qui innatum calorem exiguum imbecillioribus habent, & illi qui caliditatem infirmam ualidam possident, satis remittuntur, spatioque temporis concoquunt, quæ admodum flamma ignis maxima, olei maiorem infusionem suffert. Ro. Si uinum natura calidum est ut ais, Cur temulenti in rigorem, in pleuritidem atque in alios

Quo ex reb.
aromaticis
fit dolor capitis.

Multi homines
ex uini
copia perierunt.

*ob nimiam
uini uel olei iniectionem
vide in p. 55*

Temulenti in
rigore in pleuritidem
aliosque
efficitur incurrunt.

incidunt affectus? qui ex neruorum primi-
 miq; sensorii lésione proueniunt, sicuti
 est apoplexia, conuulsio, paralyfis, unde
 Hippocrates inquit, si ebrius quispiam
 repente obmutuerit, cõuulsus moritur.
 Proble. MEN. Istud problema difficile est, & nõ
 facile solui potest, & pro solutione pro-
 blematis, hæc in uino sunt consideranda,
 substantia, uirtus, quantitas, qualitas, o-
 dor, sapor, tempus, ac ætas, ut uinum no-
 uum aut mediũ aut uetus, haud secus ar-
 tificium, quo paratur, & ex parte bibentis
 uariatur, quoniam qui uinum bibit,
 aut est sanguineus, aut biliosus, uel pitui-
 tosus, uel melancholicus, aut est iuuenis
 uel senex aut alterius ætatis, aut in regio-
 ne habitat calida, uel in frigida, uel intẽ-
 perata, uel cerebrum habet forte, atque
 hepar aut non, ista enim duo membra no-
 cumentum magnum ex uino recipiunt,
 amplius qui in uinum sumit, aut est ieiunus,
 uel famelicus, aut cibus repletus, &
 secundum hos modos uinum cõtrarios
 mirosq; effectus generat, propterea pri-
 sci medici uinum Theriacæ magnæ com-
 pararũt, quia corpora frigida intus cal fa-
 cit, & calidã foris refrigerat, & sicca hu-
 mectat, & humida exiccat; quãuis uinũ se-
 cundũ se potẽtia calidũ sit, quæ in actum
 educi-

Hippocratis
sententia.

Proble.

Quæ in uino
consideranda.

educitur, & quando moderate bibitur, corpus nutritur & quando immoderate sumitur præsertim si uinosum fuerit, & facultas regitiua non possit caliditatem in potētia habentem in corpus etiā reducere, ut corpus secūdum essentiam calfacit, uinum quidem haud agit in corpus, nisi prius agat in ipsum, & sic uinum actu frigidum & humidum potum ob immodicam quātitatem extinctionem innaci caloris facit, qui minime id ualet coquerere; Iccirco rigorem & frigus procreat, quāuis sit calidū potentia & multifariā potest pleuritidem efficere, tamper uiam ebullitionis mouentis humores, quos ebullire facit, quā per quantitatē nō paruam, uinum natura neruos replet, quia calidum est, & subintrat, præcipue cum substantiā non habuerit crassam & ita uinum immoderate sumptum innatum calidum in frigidat, atque extinguit, unde oritur rigor & frigus, aut tremor. ROT. optimè dubitationem soluiti, sed hoc aliud mihi aperias problema, cur ualde temulenti nimis insaniunt quam parum uinolenti. MEN. ratio est hæc illi enim qui uinolentia magna affecti sunt tanquam epileptici & iacent ut cadauera in solo, parū autem ebrii con-

Problema
Cur ualde temulenti nimis insaniunt, quam parum ebrii.

uitiari possunt atque insaniire, ut patet, quia à uino multum laxi non sunt, ut ualde temulenti, propter immodicum uini potum, non possunt rectum ab inrecto, atque bonum à malo discernere, neque ad appetitum & ad intelligentiam moueri; nam omnes animi facultates in uaporibus & fumis uini submersos habent, & qui parum sunt uiolenti, ob neruorum dissolutionem per quos uirtus animalis tanquam per instrumenta operatur, non recte iudicant, sed peccant. Ro. Quia facile est tibi problemata soluere dic quæso rationem cur si quispiam prius uinum austerum, deinde dulce hauserit nõ inebriatur? **MENI.** Quia uinum dulce poros obstruit, per quos uini uapores austeri ad primum sensorium ascendere poterant, & nõ permittit fumos calidos uini austeri ascendere, & sic ebrietatem prohibet, quæ nullo pacto fieri potest nisi ea quæ circa Venerem superiorẽ prius sint calefacta, & tale uinum ualde calidum est, licet saporem habeat austerum colorumq; suluum, aut nigrum obtineat, & ebrietas morbus est calidus, uinum certe plus nimio haustum humectat & calfacit, & febres auget, quibus uinum quodcumq; aquosum idoneum est. Ro. Certè

Problema.
Cur si quispiam uinum austerum post bibat quam dulce nõ inebriatur.

Ebrietas est effectus calidus.

tè Menippe philosophiæ filius es, quia ne
 mo tam facile problemata aperit quàm
 tu, qui uera dicis. MENI. Desine Rota
 doctissime laudare tuum Menippū, quā-
 uis mihi non iniucundum sit à te laudari
 laudato uate. RO. Tua doctrina apud
 omnes homines tã alte quàm infime for-
 tunæ te commendat, propterea tuis sis
 laudibus contentus, & sapientissimus
 quisq; tuum nomen ad astra fert. MEN.
 Hactenus de laudibus ad tua redeamus
 problemata. RO. Cur uinum oriente
 canicula in cælis fluctuat atque muta-
 tur? & maria feruent, & febres generan-
 tur? MEN. Oriente minori cum leone,
 ingentes nascuntur calores, quia Sol eo
 tempore caniculam ascendens radios ac-
 cendit suos, ita sic calorem auget, & ægri-
 tudines quamplurimæ fiunt & uinum de-
 prauatur, & maria feruent, quia solis ca-
 lores ingentissimi sunt, qui nobis tunc
 propinquus est, & terram calfacit, pro-
 fusq; exurit, nam canicula est in medio
 cæli centro, & est omnium stellarum uio-
 lentissima, & nō illepidè Manilius inquit,
 Subsequitur rapido contenta canicula
 cursu. Qua nullum terris uolētius adue-
 nit astrum. Nec grauius cedit non hor-
 rens frigore surgit, hæc certe sita est in-

Problema.
 Cur uinū o-
 riente canicu-
 la depraua-
 tur, febres ge-
 nerantur ar-
 dentes.

fra hyemalem tropicum & arcticum subterraneum, qui australis dicitur, ea quidem stella æstus excitat, segetes urit. Calor enim solis eo tempore satis duplicatur, & ita langore corpora nostra afficiuntur & calore solis prava sient uina, in aliquibus regionibus, & hoc sidus sentiunt maria terræ, atque feræ, quia magnam causam æstus obtinet. **RO.** Astronomus clarissimus es Menipe quia de stellis aperte loqueris. **MEN.** Restant aliqua tibi dicenda problemata. **RO.** Restant. **MENI.** Dicam iam præterit hora. **RO.** Cur ualde temulentis non accedit somnus, cum uinum calidum & humidum sit natura, & suos mittat uapores ad præcipuam partem, quæ capitis anteriorem inter duo supercilia locum obtinet, in quo quidem loco somnus et uigilia oriri solent, somnus quidem remissione spiritus sensitiui fit. **MENI P.** Problema difficile proponis & pro ipsius declaratione scias, somnum esse passionem animi & corporis cõfectam partim calido refrigerato quod in corde est ex cibis, atque uariis portionibus, partim halitu quodam ab eo humido quod in thorace est primum sensorium petente atque occupante, interdum ex laboribus

Problema
cur ualde temulentis non accedit somnus.

Somnus est animi & corporis passio.

ribus oritur somnus animalia enim mouentur & affatim laborant, calor enim eorum naturalis spargitur, & quantitas diminuitur ac refrigeratur, ex hoc reuertitur ad locum sui principii, ut ab impedimenti seruetur, propterea causatur somnus post labores, omne enim quod uigilat necessum est dormire & ut somnus oriatur, impossibile est semper agere, & humiditate quadam calida digestionem non difficilem recipiente opus est quia ex priuatione humiditatis uel ex pauca quantitate ipsius, uel ex indigestione nullo pacto fieri potest somnus, & ualde ebrii dormire nequeant, quia calidum eorum debile a calido fortiori extinguitur propterea non in somnum, sed in carum, seu in stuporem incidunt. R o.

Acute problema aperuisti, sed hoc aliud problema, te rogo ut soluas. MEN. Libertissime Rota. R o. Cur uinum redat hominem uigilem? narrat Galenus medicorum antistes, historiam de quodam puero, qui cum magna cruciaretur siti, & aquam non haberet, uinum antiquum liberalius bibit, & ex reliquo tempore uigil omnino remansit, & quia Galenus, non indicauit rationem, dicas tu illam, cum rerum causas, rationesque dicere

Problema
cur uinum redat
hominem
uigilem.

Gal. lib. 2. de
loc. affectis.

Problema
cur uinū bi-
liosus reddit
furentes.
Pituitosos &
melancholi-
cos audaces.

cere soleas, & reddere, uti magnus Aris-
toteles, quare puer ex immoderato uini
potu effectus est uigil? **M E N.** hęc est
ratio, quia humiditas quę somnum indu-
cere solebat fuit omnino à caliditate ui-
ni consumpta, propterea factus est uigil,
& deinde eū febris inuasit & delirio ob-
orto perit. **R O.** id quod dicis oēs phi-
losophi peripatetici asseuerant, & quia
de rebus naturalibus alter es Aristote-
les, à te audire desidero cur melancholi-
cos atque pituitosos homines reddit au-
daces, & biliosos furentes? **M E N.** Pro-
pter naturę diuersitatem, quia actus a-
gentis in patiente bene disposito est, et
secundum naturam aut aptitudinem ma-
terię forma imprimitur, sicuti ignis u-
nus numero sua caliditate, quędam exic-
cat, ut lutum, quędam humectat, ut ce-
ram, & similia, & sicuti facies nitidę pu-
ellarum solis calore nigrescunt, panni-
que linei albescunt, & glacies solis calore di-
scutitur, seu liquefcit & nix in aquam
uertitur, contra maris unda congela-
tur & sal gignitur, non secus est uini fa-
cultas, quę sane uarios effectus facit,
& cum uinum suapte natura humidum
sit, tamen non solum humectat, sed exic-
cat, & sic uiros melancholicos, homines-
que

q̄; pituitosos, tardosq̄; mobiles reddit,
 biliosos autem sua caliditate magis cale
 facit, & sic furentes insanosq̄; reddit.
 R o. Quare temulenti tremunt, eo ma
 gis quo unum liberalius biberunt, cum
 unum potentiam calfaciendi habeat, &
 tremor ex frigore oriatur? M E N. Tre
 moris causa nempe frigiditas & tremor
 ob inopiam caloris generatur & quia ui
 nolentis calidum innatum deficit, ob im
 modicum vini potū iccirco tremor ge
 neratur, licet unum sit natura calidum
 tamen per accidens infrigidat, sicuti gla
 cies per accidens calefacit, calidum sem
 per excedens corrumpit & extinguit in
 situm calorem, ut flamma magna, mino
 rem. R o. quomodo gelu per accidēs
 calfacit? M E N. Quia partes subiecti
 cogit, in quo calidum continetur inna
 tum, & ita calidum collectum robur ac
 quirat, ex quo dicitur tunc gelu per ac
 cidens calefacere. Sicut in tonitruū ge
 neratione, uapor calidus & siccus à fri
 gido & humido obsessus comburitur &
 in lapidem condensatur durum. R o.
 Acute problema resoluiſti Menippe, &
 plane atque perspicue, libris physicis, &
 meteorologicis Aristotelis inuigilasse
 uideris, & quia semper amicis prodesse
 non

Problema
 cur uinolenti
 tremunt.

Gelu per ac
 cidens calfa
 cit.

generatio to
 nitruū.

non cessas ex hoc mea problemata proponere non desistam, & abdita eruditè aperias mihi. **MEN.** affabiliter omnia tibi dicam, quæ in comētariis offendit philosophorum. **Ro.** Cur parum temulenti magis delirant, quàm multum uolenti? **MEN.** Ob fumos uini uaporates turbidos reddentes lumen animæ rationalis obscurum, propterea parum temulenti delirant, sed admodum uolenti delirare non possunt, quia tanquàm epileptica, seu cadauera, in terra iacent. **Ro.** Quare uinum uino sum parum dilutum magis inebriat quàm non dilutum? **MEN.** Quia aqua citius penetrare facit quando est tenuis substantiæ, & non aliter. **Ro.** quomodo Menippe hoc dicis, cum tuus Galenus dicat uinum ad angustas partes aquam penetrare facere tu tamen aliter sentis. **MEN.** Non Galeno contradico, quem autorè habeo, sed animaduerte Rota eruditissime, quod in aqua duo considerantur, primo substantiæ subtilitas, quæ uinum penetrare cogit; secundo frigiditas, quæ dominatur atque moratur transire, & quando cum uino mista fuerit, ob causam qualitatum contrariarum cito pertransit præsertim quâdo fuerit multæ quantitatis,

Problema
Cur parum
ebrii magis
delirant quàm
multum temu-
lenti.

Problema
Cur uinū pa-
rū lymphatū
citius inebri-
at quàm non
dilutum.

titatis, & hoc inquit Galenus magister
doctissimorum medicorum, & sic uinū
facit pertransire aquam. R o. Proble-
ma bene enodasti; sed cum omnia abdi-
ta rerum naturalium minime lateant, di-
cas obsecro, quare semen ebriorum est
improficuum. M E N. Propter frigidi-
tatem & humiditatem non est aptum ge-
nerationi, quia aquosum est, sicuti do-
cet Aristoteles in libro de generatione
animalium, & Galenus in libro de semi-
ne, & Hippocrates in libro de aere & a-
qua. R o. Bene & erudite propositio-
nes soluis quia libros philosophorū at-
que illustrium medicorum noctesq; di-
esq; perlegisti, omnes enim non faciles
propositiones claras reddis quāuis ob-
scuræ sint. M E N. Propone omnia pro-
blemata quæ soluere mihi non erit mole-
stum. R o. Quare lingua temulenti ces-
pitāt? M E N. Ob humiditatem uini,
lingua extenditur sicuti spongia impleta
aqua, & ob tumorem & crassitiem, ser-
monem articulatum reddere nō potest,
humiditas enim uini lacertos ipsius lin-
guæ, quibus mouetur, molles reddit,
propterea lingua suum exercere officiū
non potest, & sic oberrat, & sicuti sub
aqua ob aeris absentiam homo loqui non
potest,

Problema
cur semē im-
proficuū est,
apud ebrio-
sos.

Aristotelis.
Galenus.
Hippocra.

Problema
Curi lingua
ebri balbu-
tit.

Hō sub aqua
nō loquitur.

Problema
Cur una res,
plures, ebriis
apparet.

Problema
Cur ebrii so-
lis gaudēt ca-
lore.

potest, ita propter nimiam humiditatē, existentem in ore, & in lacertis linguæ sermonem rectum proferre non potest, lingua sane caro rara spongiosaq; est, in quam uenæ, nerui, atque lacerti facile penetrant, facileq; humiditatem patiuntur. Ro. Cur res una uinolentis interdum plures esse uideatur? M E N. Quia tunc oculus uersus partem inferiorem aut superiorem mouetur, & sic unū apparet duo, quia uersus angulum maiorem aut minorem cum oculus mouetur, potentia uisua nullum nocumentum ferens, principia generantia uisum, sicuti uirtus uisua, crystallina, & species uisibiles, ob uapores uini a suo recedunt naturali situ, & uniuersum caput in ordine mouetur, & sic res una uidetur esse plures. Ro. Luce clarius problema de nodasti. M E N. ad reliqua problema, quia iam ad uesperascit. Ro. Cur temulentis solis gaudent calore? M E N. Quia sol sui caliditate uiuifica ad cōcoquendum operatur ob id uinolenti Phœbi calore lætantur, quia indigent concoctione uini hausti, & quia calidum innatum eorū ex immoderata copia uini effectum est frigidum, ex hoc cupit a sole cale-

calescitur, merito igitur temulenti solis calore gaudent, ut diximus. Ro. Cum in mensis regum assidue prandear atque cenes, dicas quod uinum conueniat post esitationem persicorum pomorum & fructuum huiusmodi? MEN. Vetus uinum atque odoriferum bibendum est, ut Cacia Persicorum emendetur, quia sunt fructus qui facile putrescunt propter magnam humiditatem quam obtinent. Ro. Post esitationem ficuum aliorumque fructuum eiusdem generis numquid uinum sit bibendum, uel aqua? MENI. Hoc genus pomorum calidum & humidum est natura, & quia parum copiae ignis, & parum humoris, propterea excitat intus feruorem, sed quia humor cruditatem conuincit, uinum uinosum dicimus esse bibendum; nam sua caliditate adiuuat concoctionem, & quia feruorem habet, aqua bibatur: sua enim frigiditate, feruorem frangit, atque extinguit, igitur concludimus quod potest bibi tam aqua, quam uinum; sed meo iudicio post esitationem ficuum aquam bibendam esse censeo, & non uinum, licet Aristoteles dicat tam uinum, quam aquam bibi posse, sed Rota mi scias, super omnes fructus aquosos malique, alimentum aptosque putredini, prorsus uinum

G calidum

Post esitationem persicorum quod uinum sit bibendum.

*Cum fructibus
Uini Sueriar
uini uel aqua*

calidum esse bibendum, ut frigiditas illorum expellatur, & hoc contendit Auicenna, qui Galeni uerus est interpres, rerumque naturæ maximus scrutator. ROT. Cur in secunda mensa, uel tertia, bellaria edenda ponuntur? MENIP. Gratia uoluptatis, & ut liberalius conuiuæ uinum bibant. ROT. Post tragemata non est bibendum uinum, Menippe, quia ea citius non cōcocta penetrare facit, quæ obstructions & putredines generat, quō ergo hæc dicis? MEN. Licet post bellaria haud sit bibendum, conuictores tamen gratia delectationis in conuiujs bibunt, in quibus medicinæ ordo nullus obseruatur, in symposijs enim non sunt ægrotantes, & unusquisque suo indulget genio. ROT. Optimè dixisti, sed ego tecum iocatus sum. MENI. Medius fidius non mecum iocatus es; Problema enim difficile proposuisti. ROT. Hactenus ad reliqua ueniamus problemata. MEN. Absque mora dicas, mihi admodum respondere tibi gratum est. ROT. Cur quidam à uino in lacrymas, & quidam in risum effunduntur? MEN. Id sanè cōtingit non tantum ob uini naturam, quantum ob temperaturas hominū, quia qui uino uinoso se ingurgitant, si sanguinei fuerint, & copiam

Problema
quare tragemata ponantur in secunda uel tertia mensa.

piam sanguinis elaborati habeant, bonitate temperamenti in risum solvuntur, & in uarias gesticulaciones quæ uidentibus risum mouet, quoniam ex uino hausto copia caloris augetur, & sanguis cõditus in uenis agitur, qui cum sit benignus, & natura probè concoctus, haud mirum est, si homines in risum promoveat, contra uero qui uinũ nigrum, crasum, turbidum feculentumq; hauserint, aut à natua temperatura succorum, & sanguinis uitio tentantur, & sanguinem ualde amarum habent, in se plurimũ succi nigri cõtinentem, ii quidem in pugnam, in furorem, & in fletum solvuntur, quia acrimonia humoris isthæc sua natura efficere solet, ceu Marius ex nimio humore melancholico delirans, expeditiones, & prælia imaginabatur. Democritus philosophus delirium hilarius patiens semper ridebat. Heraclitus philosophus natura melancholicus & tenebrosus, quoties domo egrediebatur, usque plorabat, in senibus melancholia amentias dissimiles gignit? & amentia Luculi mitior & hilarior fuit, quia atra bilis mista cum copia benigni sanguinis fuit, quia sui bonitas lætitiã mansuetudinem, frontemque serenam effecit.

Marius.

Democritus
semper ridebat.

RO. Scientissime Menippe his dubitationibus satisfacis. MENI. Noli Rota mirari quia sēper studiis philosophorū et medicorū instudui, & ab illis nūquā ab eo, & quia audire te multū me delectat ne cesses inquirere. RO. Cur illustres philosophi melācholici fuerūt? MEN. Quia in tēti sēper speculati sunt et melācholici ex humore naturali effecti sunt, & nō ex uinoso hūore: atra. n. bilis triplex ē, una multa pituita diluta quæ frigidus generat affectus & ingeniis minime prodest, altera est adusta, quæ furores procreat, tertia est nō uitiosa, quæ quādo est satis copiosa, & sanguini tēperato aptè miscetur facit impetus ualde acres, ardentis, tenaces, & is sanguis melancholicus admodum halituosus est, & spūs multos gignit, & in eo motus ualde durabiles fiūt, hanc melancholiā philosophi, poetæ, & Archimedes Syracusanus, Geometrix & machinalis astrorūq; scientiæ cōsultissimus, passi sunt, quæ ingeniis heroicis admodū est utilis, quā Saturni & Iouis coniunctio efficit. RO. Acutè mea problema soluis, per Iouem nō minus philosophus quā astronomus mihi uideris, astrorū. n. acutissimus perscrutator es, satis dictū est, ad uini tēperaturas redeamus

Problema
Cur philosophi fuerunt melācholici.

Archimedes.

Saturni & Iouis
coniunctio
facit homines ingeniosos.

mus, dic Menippe, uinum ualde uetus, in quorum ordine calefacientiū est? MEN. Externo est ordine. Ro. quando autē nō est ualde antiquū? MEN. Ex secūdo est ordine, & caliditati eius siccitas proportione respōdet. Ro. Mustū in quonam ordine calefaciētium est? MEN. Ex primo ordine caliditatis. Ro. Te Menippe obsecro pro tuenda sanitate, ut uini facultates breuiter explices, ut memoria tenere possim. MEN. Libenter, sed paulo ante satis dixi. Ro. Alias mihi dicas quæso. MEN. Vinū moderate epotum humores cōcoquit semicrudos, flatu discutit, sudorē, lotiumq; prouocat, somnum conciliat, & fomes ingenii est. Ro. Nūquid loco medicinæ uino uti cōtingat? MEN. Licet contra uenena præsertim frigida maximū auxilium affert, si potetur liberalius, ut contra, aconita, taxum, spumā argenti, coriādrum, atq; boletos, quinetiā cōtra morsum serpentii, & cicutā sumptā, & ob sui caliditatē ut medicamēto uti possimus, auctore Dios. Ro. Cur uinum sui natura calidum, actu tamē frigidū percipitur? MEN. Calida bifariā cōsiderantur, quædā per se, quædā per accidens, alia uero actu, alia uero calida potētia, calida uero actu, ut ē ignis,

Vinum ualde uetus in quoru ordine calefacientium.

Vinum contra uenena.

Dioscorides. Cur uinū natura calidum actu frigidū percipitur.

qui semper urit, calida uero per accidēs, ut est aqua calida, quæ per accidens calcificat, & similiter uinū, caliditatē acquirat extraneā, secūdū Arist. doct. quā per maturationem in uinis nanciscitur, & per innatū uitis atq; solis calorē. Ro. Menippe per Ionē philosophus nō tenebri- colus es, tuas sententias absq; sudore intelligo. MEN. Sēper obscura conatus sum clara reddere, sunt quidā philosophi & medici hac nostrā ætate qui uix intelligi possunt, quos nemo legit. ROT. Tu Menippe luce clarius scribis, & loqueris atque ueteres autores interpretaris, & scis omniū rerum dare causas, & rōnes.

Problema
Cur uinū cō-
gelatur.

MEN. Satis me cōmendas, me ipsum cognosco. Ro. Maiori laude dignus es, sed obsecro ut hoc soluas problema, cur uinū congelatur. MEN. Quia ex humida constat substantia, nā coagulatio, uel fit à frigido, uel à calido, uel à sicco, & quando uinū est recēs, plus habet terræ, quàm quando est uetus, ideo magis gelat quàm antiquū, & in omnibus regionibus frigidis, maximis frigoribus gelatur, Scythæ quidem populi ruptis doliis, uinum securibus excidunt. Ro. Probè Menippe librum Aristot. de mistis perlegisti, quia facile respondes. MEN. Oēs

libi

Aristoteles
de mistis li-
bro.

libri Arist. semper à me leguntur. Ro. Prudèter facis propterea es clarus philosophus, & non tēpus in rebus uanis cōsumis, sed in philosophia. MEN. Probè loqueris Rota amicissime, ædepol omne tempus quod mihi à Ioue dabitur, in philosophia consumere decreui. quia nō auri sed sapientiæ sum cupidus, quāuis aurū sit utile, sed magis quàm aurum philosophia prodest ciuitatibus, licet nudā & pauperē ignobile vulgus incedere philosophiā dicat. Ro. Sapiēter facis, sed ad nostras reuertamur propositiones, Menippe quæso ut dicas, quod nam uinū sit illis dādum, quibus animi defectus periculum immineat? MEN. Quod non fuerit crassum, neque albū aquosum, sed flauū & calidū, & album & non aquosum, ueluti uinum Fyburatinum, Marsum, Sabinum, Signinum, Syracusanum, & Panormitanum, atq; Creticum, quod uulgo dicitur Maluasia, necnon uinum optimū, & Faulstinum, & Prætropum. Ro. Menippe quō dicis uinum album esse calidū? cum Gale. dicat nullum uinū album esse calidum, tu uero aliter sentis, & Galeno contradicis. MEN. Non cōtradico sententiæ Galeni, qui non absq; rōne loquitur, cum sermonē facit de albo uino, intelligit

religit uinū albū tenue, & aquosū & nō
 albū et crassum, sicuti uinū Oenotriū, Si-
 culū & huiusmodi, quod crassum est quo-
 dāmodo & non tenue, uinum quidē albū
 & crassum est calidum & nutrit, licet mi-
 nus nutriat quā uinum nigrū & rubrū
 crassum. Ro. Satis respondes, & Gale-
 ni mentē aperis. MEN. Galenus à phi-
 losophis est intelligendus & non à sophi-
 stis. Ro. Rectē dicis, merito elogiū An-
 tonini philosophi Imperatoris, solū Ga-
 le. philosophum & medicum iudicauit,
 sed alias de laudibus Galeni erit sermo,
 interdum oēs meas dubitationes solue-
 re digneris. MEN. Libēter. Ro. Nun-
 quid uinum tēpus cōcoctionis præfinitū
 habet? MEN. minime, secūdum uini na-
 turā & crasim bibentis, tardius aut citi-
 us cōcoquitur, ut cibus. Ro. nunquid
 ante cibū uinū sit bibendum? ut instituit
 Tiberius Claudius princeps, qui homi-
 nes ieiunos merum bibere & uini potus
 antecedere cibos uoluit. MEN. Nullo
 pacto uinū ante cibum bibendū est, quia
 podagrā generare potest, & substantiam
 neruorū prōptissime offendere, & actus
 immoderatos Veneris. Ro. Si quisquā,
 alui profluuium uel sanguinis flexionē,
 uel aliquā euacuationem passus sit, nun-
 quid

Tiberius clau-
 dius prin-
 ceps.

quid ieiunus uinū sumere debet? MEN. Neutiquā, nisi prius cibum sumpserit aliter cōuulsionē, & deliria sequentur. Ro. Quare Macrobius uini temperaturā frigidam existimauit? MEN. Propter effectus frigidus ebriorum, quos uinū procreat, scilicet apoplexiam, paralyfim, tremores, aliosq; morbos his similes, cum re uera uinum calidum, & humidū natura fit, iccirco Macrobius uir doctissimus sic excogitauit, quinetiā ob somnum adducentē testimonium frigoris, tum etiā ob semen eorum exile, & in idoneā generationi, uinolenti certē ad Venerem pigriores sunt, & operā liberis dare nō possunt, tremunt atq; languēt. Ro. Cur homines hac nostra tempestate, magis podagra laborāt, quā priscis seculis? MEN. Ob nimiam crapulā, usumq; uini imoderatū, prisci quidē mortales regimen uictus & potus tēperate seruabāt, & succos uitiatos haud gignebāt, nec desidiis utebātur, iccirco pauci à podagrā corripī uidebātur. Ro. Quod nā uinū pro tuēda ualitudine senib; aptū sit. MEN. Flauū uinū tēperaturis frigidis admodū utile ē, & plane senibus conuenit, quod concoctionē adiunat, & albis calidius est, si calorē spectes, & plus alit album tenue, & senes

Vinolenti nē
possunt liberis
operā dare.

Quod uinū
senibus dan-
dum sit.

- fenes omnino fugiūt hmōi uinum quod crassum & dulce, nigrumq; est; quoniam uiscera obstruit. Ro. Menippe testor Iouem, quod nullus philosophus & medicus olim mihi satisfecit nisi impræsentia rum tu, qui philosophia & medicina clarus es, & de ueris rōnem reddis, propterea mihi dubitanti respōdeas. MEN. Ita faciam ut iubes Rota amicissime. Ro. quod nā uinum lotium mouet, ac prouocat? MEN. Tenue & uinosum, uti racisum, quod Caput, ac Sinuesæ oritur, & hmōi quod ualde calidum est, multumq; aperitiuum, ut uinum tenue & aquosum quærentes prouocationē lotii nullo pacto bibāt. Ro. nunquid laborantibus oculorum dolore dandum sit uinum? & quale? MEN. Bona & utilis est dubitatio & in medicina necessaria, uini potio non in omni dolore oculorum est administrāda, quia in multis passionibus oculorum nocet, nā si materia sit biliosa uinum mirifice nocet, imo in hoc affectu non est concedendum, & quando oculi sunt squalidi & uenæ admodum tumidæ, quæ in illis sunt, & non plenæ sanguine uideantur, uinum potui detur, & sit album & tenue substātia, neq; ualde antiquum, & minime omnibus concedendum est, sed

Dubitatio.

Solutio.

Dubitatio.

Solutio.

fed
tem
aūt
est
feci
do
des
ch
pre
spo
an
cu
bu
Cu
liq
ne
su
ris
co
qu
fo
su
fe
ac
R
te
e
o
c

sed assuetis tātum, & siccam habentibus
 temperaturā, ualdeq; frigidam, existente
 aut humorū fluxione. nullo pacto dandū
 est nisi prius facta sit purgatio uel uenæ
 sectio, si opus fuerit. Ro. Satis Menippe
 doctissime uinū cōmendasti, merito uin
 demiator in cælo sedem habet, & Bac-
 chus liber deus est uocatus, uellem alia
 problemata tibi proponere si mihi re-
 spondere uolueris. MEN. Paratus sum,
 animo libero loquere, nullum quippe lo-
 cum tacendi apud me reliqui, tibi in re-
 bus omnibus satisfacere conabor. Ro.
 Cur uinum aquosum frigidum est? cū re-
 liquum uinum frigidum dicitur collatio-
 ne alterius uini calidioris, & uinū aquo-
 sum appellatur, nō quod habitum corpo-
 ris refrigeret, sed quo ad uinum potens
 collatum nimis sit calidū, propterea in-
 quit Galenus, ex genere uini albi nullum
 fortiter calfacere potest, & uinum aquo-
 sum exhibeatur calidis tēperaturis, atq;
 febricitātibus, quia humectat magis quā
 aqua, & urinam atque excrementa ciat.
 Ro. Cur pacto uini meracitatis famem
 tollit? MEN. Quia fames non naturalis
 ex frigidis acidisq; humoribus oritur, in
 ore uentriculi existētibus, & uini potio
 calfacit, thoracemq; armat ideo famē,
 & appe-

vin demiator
 sydus.

Problema

Problema.

Problema.

& appetentiã tollit quã quidem atra bilis creat. Ro. Cur ebrii obmutescunt?

MEN. Quia nervos & cerebrum uinum immoderate haustum implet & propter primum sensoriũ oppressum fit apoplexia, & sic fiunt temulenti absque uoce.

Problema

Ro. Cur uinum cõuulsionẽ facit? Cum sit calidũ natura & conuulsio sit morbus frigidus. MEN. Quia immoderate sumitur, propterea morbos frigidos generat, quãdo uero moderate bibitur, calorem innatum auget, & uim alimenti maxime familiaris habet. Ro. Quare immodica uini potio sitim magnam facit?

Problema

MEN. Quia ex uino feruenti calidi eleuantur uapores, & os uentriculi feriunt, et sic sitim generant. Ro. Cur uinũ est aqua miscẽdũ? & quis primus uino aquã miscuit? MEN. Ut facilius ad oẽs corporis partes penetret, & primus qui uino miscuit aquã Staphilus fuit, & iussit uinum meracius dari senibus, dilutiusq; iuuenibus. Ro. Rem gratam mihi feceris, si de uino factitio sermonẽ protaxeris postquam copiose de uini genesi sermonem cõpleuisti. MEN. Libenter, at non ita copiose loquar, sed summatim recẽsebo, quia ad Fabiũ arcellam Capuẽ Antistitem profecturus sum, qui paulo

Staphilus primus qui aquã in uino posuit.

ante

ante suum ad me misit cubiculariū. Ro.
 Age ut libet tibi. MEN. Vinum factitiū
 innumerabilis generis existit, & ad usum
 medēdi spectat, Omphacium ex uuis tha-
 sis acerbis fiebat, uel ex aminzis ante ca-
 nis ortum, proderat tonsilis uux, ulceri-
 bus oris, auribusq; purulentis, Oenanti-
 num uinum è labrusca florēti fiebat, præ-
 cipue in Syria, Cilicia & Phœnicia, urinā
 ciebat, sistebat aluum, & sanguinis sputū
 cōpescere uidebatur; uinum adinomon
 conficiebatur ex æquali mēsurā musti &
 aquæ, impotens erat & dabatur infirmis
 ne uini noxam paterentur; uinum Phœ-
 nicite, hoc est palmeum, antiquitus hoc
 modo fiebat, ex palmulis maturis, & a-
 qua, & eo Parthi aliq; populi utebātur,
 fiebat quoq; aliud uinū semine milii ma-
 turo cum ipsa stipula & musto, & post se-
 ptimum mensem percolabatur. uinum
 Malitite ex quinque congiis musti & con-
 gio uno mellis & ciatho uno salis fiebat,
 dabatur laborantibus diuturnis febr-
 bus, & morbis renum, atque uentriculi,
 quinetiā priscis tēporibus uinum fiebat
 ex loto arbore, ex pomis & hortensibus
 herbis, multisq; fructibus & ex malis pu-
 nicis maturisq; quod Rhoiton Prisci uo-
 cabant, & ex moris siccis, & nucleis, for-
 bis,

Vinū factitiū
 pluris gene-
 ris.

Diosco. Ca-
to, Columel.
scrip tores de
uino faciūt io

bis, nespulis pirisq;: uinum arte magna
antiqui faciebant, ut Cato, Columella,
Dioscorides, modum faciendi ubertim
docent, ex frugibus uinum diuersis, tēpo
re nostro fit, quod Aegyptii Zitū uocant,
Germani ceruisiā. Ro. Haētenus de uino
factitio, dicamus tantum tēpera turam
Ceruisiæ qua illæ gētes sitæ ad septētrio
nem utūtur, uino carētes, quæ quidē po
tio ex tribus cōficitur rebus, tritico, &
hordeo, et lupulo salictario, ut tu optimè
scis, quia in ea regione diu moratus es.
M E N. Rota amicisime qualis sit tēpera
tura Ceruisiæ uix explicare possum, cum
differentia illarum rerum ex quibus cōfi
citur maxima sit, dū. n. plus aquæ quā or
dei uel tritici capitur et ordei et tritici
plusquā lupuli salictarii, quāuis ista tria
temperari possunt, ut ex mistione trium
harum rerum potio generetur tempera
ta, qualis est Ceruisia dulcis, et quando
Ceruisia amara est, calida efficitur tēpe
ramento; urinā pellit, et talis potio gra
ta est uniuersis populis, regiones aquilo
nares habitantibus, qui sunt robustissi
mi, sed ego ceruisiam cōmendo, quæ præ
ter uirtutem seu facultatem nutriendi,
quam ex tritico uel ordeo acquirit me
dicamēti uim quoq; obtinet, ex faculta
te lupi

Ceruisia .

te lupi salictarii. Ro. Satis copiose docteq; dixisti Menippe, ut soles, hæcenus dimittamus alia problemata, nec ultra progrediamur, interdū appara te ire ad antistitē Capuæ qui philosophorum atq; uatum amicus est, et alter Mæcenas est, merito fortunatus est, quia semper uiris bonis benefecit, et te philosopho et me dico utitur, ut Phalaris Agrigētino. rex, Polydeto medico eruditissimo utebatur, cui ualde carus fuit, tibi grates ago innumeras, quia mihi in omni re satisfecisti, Cleobule, Calliste, hinc recta abeamus. CLE. CAL. Vale Menippe et uiue felix. MEN. Bonis auibus, abite amici dulcissimi, et uestri Menippi memores estote. CLEO. Rota tua disceptatio cū Menippo non minus mihi grata fuit quā conuiuium. Ro. Iocaris ne Cleobule, an serio dicis? CLE. Vera dico Hercle. Ro. Animaduertisti ne, quod ab utrisq; dictum est? CLE. Diligenter disceptationem percepi, omniaq; problemata in memoria teneo, et uini naturā omnis generis didici; quæ prius me latebat, quāuis sim absthemius, sed mi Rota facundissime abeundi atq; cœnādi tēpus est, hunc omittamus sermonē, Cras cum Callisto, summo mane ad te redibo. Ro. Feliciter

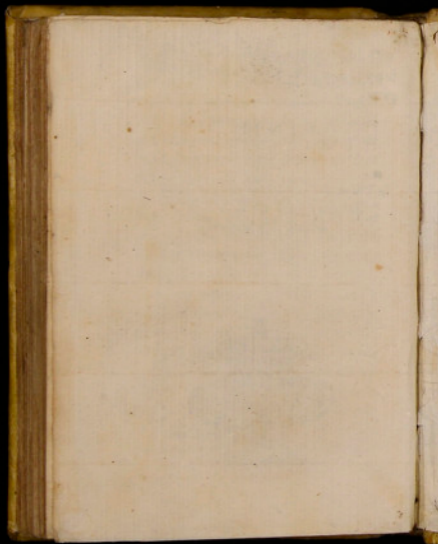
ter abi Cleobule cū nostro Callisto, qui
 æque nos beneuolētia, ut seipsum ample
 ctitur, Cras omnino cum eo uenito, qui-
 bus prandium parabo, et gratiarū nume-
 rum non excedemus, et meas eglogas, in
 quibus ludi piscatorii tractantur atque
 Elegias, epigrammata quoq;, quæ nuper
 in Egle composui uobis legam amicissi-
 mis. CLE. Mihi et Callisto rem gratissi-
 mam feceris, tua. n. poemata perlegere
 cupimus, quæ à te ædenda sunt, ut latini,
 Hetrusciq; uates uno ore testantur, uale
 doctissime Rota, uale Musarum decus
 cum tuis musis, cras nos conuiuas, ut iu-
 bes habebis et acersisti ueniemus, et nō
 ultro, ut Menelaus, qui spōte sua ad con-
 uuiuium Agamemnonis accessit. CLE.
 Calliste ad nostras ædes proficiscamur, iā
 aduerspera scit, per Iouem hic dies lapi-
 lo albo numerandus est: disceptatio. n.
 Rotæ doctissimi uatis et Menippi philo-
 sophi clarissimi nos admodum delecta-
 uit. CAL. Ita sanè est, sed mi Cleobule
 te rogo, ut cras in aurora uenias, aut sub
 galli cantum. CLEO. Ita faciam. I felix
 Mercurio duce.

Menelaus ad
 cōuiuiū. Aga-
 memnonis.

F I N I S.

of
of
og

il

Al

Univ
Dipa